Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 20 (959) TORSDAGEN DEN 18 MAJ 1905 18:DE ÅRG.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

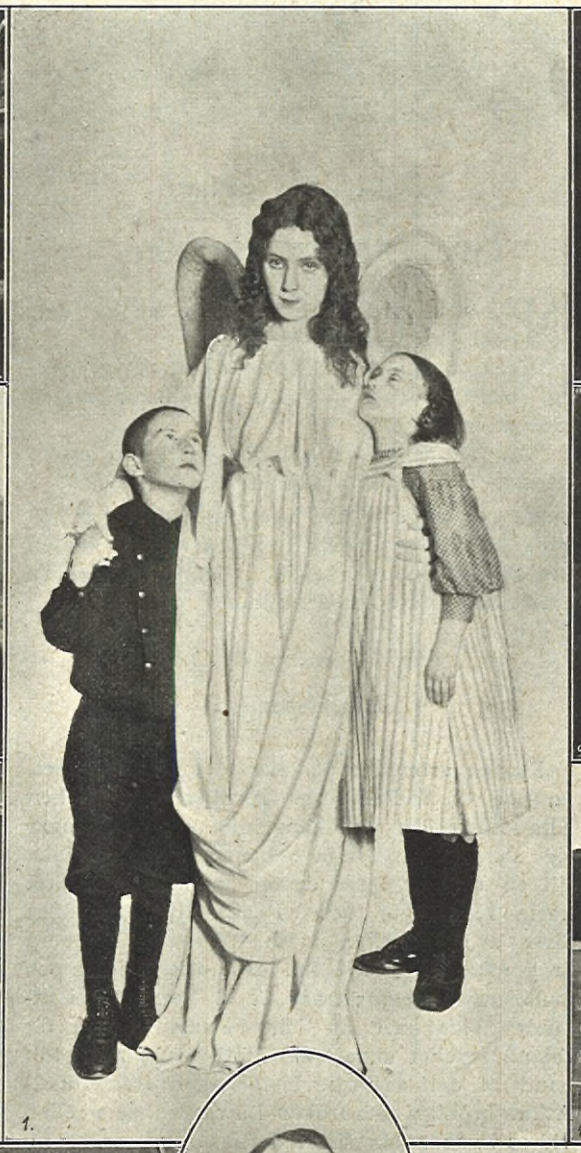

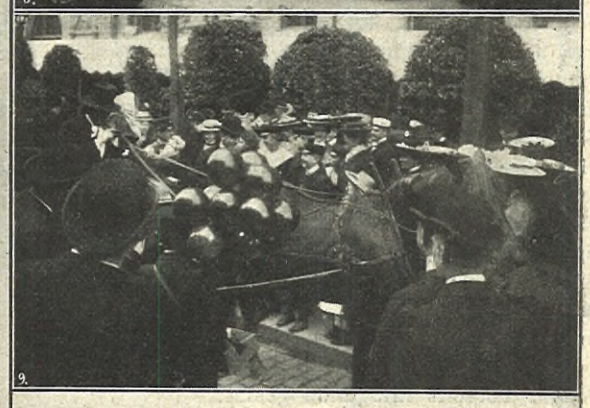

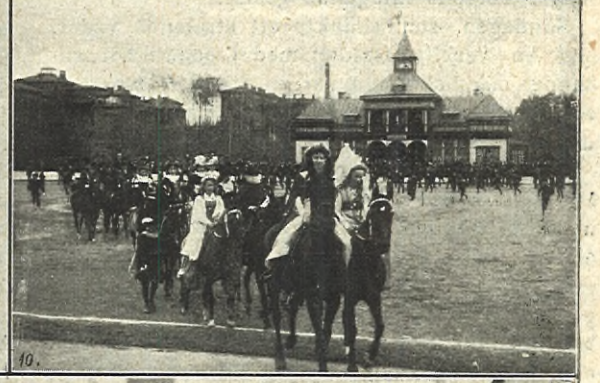

BARNENS DAG I STOCKHOLM 12—14 MAJ. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. FRÖKEN ASTRID TORSELL SOM BARMHÄRTIGHETENS ÄNGEL. TABLÅ PÅ FESTFÖRESTÄLLNINGEN Å SVENSKA TEATERN. 2. DIREKTÖR CLAES VIRGIN. UPPHOFSMANNEN OCH LEDAREN AF "BARNENS DAG". 3. PÅ "BARNENS DAGS" EXPEDITION. SPARBÖSSORNA TÖMMAS. 4. GRUPP AF NATIONALKLÄDDA SPARBÖSSEINSAMLARE. 5. BARNENS TÅG PASSERAR GUSTAF ADOLFS TORG. 6. BALONGFARAREN KAPTEN CETTI MED SINA LEKSAKSBALLONGER. 7. SPARBÖSSINSAMLING PR. AUTOMOBIL. 8. ITALIENSKA GATSÅNGARE. 9. UTANFÖR BOULEVARDRESTAURANTEN. 10. FRÅN FESTEN I IDROTTSPARKEN. DAMERNAS RYTTARTÅG.

"BARNENS DAG."

JA, VI HA verkligen haft en "barnens dag", vi också, efter mönstret af denna lyckade välgörenhetsidé i Köpenhamn. Den pågick dagarna 12, 13 och 14 maj och ehuru vi väsentligen ej kunde upphinna våra danska grannar i fråga om de lockelser, hvarmed slantarne där drogos ur portmonnäerna, ha vi emellertid gifvit af hjärtans lust, både höga och låga, och resultatet har blifvit godt.

Den som startat det hela här i hufvudstaden, intresserat de många olika medverkande krafterna och burit hufvudansvaret för den behjärtansvärda insamlingen, har varit försäkringsdirektören, hr Claes Virgin, hvars osparda nit därför i första hand är värdt det största erkännande.

Hur de tre dagarne aflupit, ömsom i regn, ömsom i sol, ha vi sökt framställa i bild i detta nummer så långt vi, tack vare våra bevingade steg, hunnit bevittna de olika tilldragelserna på gator, torg, i parker o. s. v.

Fredagen upptogs hufvudsakligast af konserten i Oskarskyrkan och af fru Ebba Sjögrens visafton i K. F. U. M:s hörsal, hvilka båda underhållningar, den förra med biträde af sådana artistiska förmågor som fru Afzelius-Bohlin och hr John Forssell, voro fulltaligt besökta och efterlämnade de bästa intryck.

Lördagen var den stora insamlingsdagen, hvarvid åtskilliga för Stockholms gator ovanliga skepnader uppenbarade sig öfverallt i folkvimlet och med de framsträckta skramlande bössorna vädjade till hjärtan och portmonnäer. Samma dags middag hölls en af intendenten H. Christiernsson anordnad matiné å Svenska teatern med ett utvaldt program, till hvars värdiga återgifvande medverkade sådana ypperliga förmågor som fru Carolina Östberg, hrr Stenhammar och Aulin, ingeniör Wavrinsky, frkn Inga Berentz m. fl. Programmet afslöts med en tablå af barmhärtighetens gudinna, hvilken gudomlighet personifierades af fröken Astrid Torsells intagande gestalt.

Söndagen, som skänkte ett strålande väder, blef en verklig festdag med i oändlighet glidande människoströmmar ut till Idrottsparken och Skansen, hvarest de sista facerna af barnens dag utspelades på ett i allo lyckobringande sätt.

Från Skansen har en af våra tecknare i bild återgifvit bland annat en interiör från den nyuppförda byggnaden Högaloft, hvarest en liflig underhållning pågick under en god del af dagen. Äfven har vår tecknares stift uppfångat en serie typer från "Västerås pigmarken", där man igenfinner pastorn, länsman, fjärdingsman o. s. v., medan kameran återgifvit Idrottsparkens dräkthistoriska kvinnotåg och det brokiga gatuvimlet samt barnens tåg öfver Gustaf Adolfs torg med fanor och klingande spel.

Denna första "barnens dag" i Sverige kan således anses ha gifvit ett godt resultat tack vare de medverkandes osparda ansträngningar samt allmänhetens gifmildhet. Och ännu mera skulle ha kunnat hopbringas, om våra myndigheter tillstadt folklifvet att antaga friare och muntrare former. såsom det bör vara i en hufvudstad. då en välgörenhetsfest af detta slag skall åvägabringas.

Äfven *Idun* har velat draga sitt blygsamma strå till stacken genom att till Barnens dags expedition öfverlämna ett belopp af kr. 200, hvarå vi mottagit följande kvitto:

Med största tacksamhet har jag denna dag för »Barnens dags» räkning af tidningen Idun emottagit den välvilliga gåfvan af kr. 200 som härmed erkännes och kvitteras.

Med utmärkt högaktning.

CLÆS WIRGIN.

FRÖKEN EBBA TORNBERG. FRÖKEN ELLA LÖWEGREN.

"PAPPERSFRÖKNARNA."

„NÅ, KÄRA FLICKOR, hur har ni det, och hur går det för er?"

"Tack, tack, vi ha det utmärkt, det går riktigt bra för oss, och alla människor äro så vänliga mot oss."

"Ja, det sista är väl den gamla historien, att som man ropar i skogen får man svar!"

Så där ungefär har talet fallit, när jag vid mina tillfälliga uppehåll i den goda staden Örebro gjorde ett besök i den för mig kära butik, som ståtar med skylten

Ebba Tornberg & C:o.

Pappershandel.

Firman grundades nämligen och innehas fortfarande af fröken Ebba Tornberg med fröken Ella Löwegren som kompanjon, och det fogar sig så, att vår första bekantskap går tillbaka till en tid, då dessa damer ännu buro mycket korta klädningar och vi alla tre hade långt färre år på nacken än nu. Fröken Tornberg är yngsta dotter till den lärde orientalisten och mumismatikern professor C. J. Tornberg, i utlandet vida mer än här hemma ryktbar för (bland mycket annat) sin ståtliga upplaga i tolf band af den arabiske historieskrifvaren Ilu-el-Athirs krönika, och fröken Löwegren, som redan vid 14 år miste sitt faderliga stöd, är brorsdotter till den berömde ögonläkaren professor Löwegren i Lund och till den i sitt fack lika framstående trädgårdsdirektören Löwegren i Göteborg.

När det så en gång gällde för de båda väninnorna att bestämma något för framtiden, hade de hvar på sitt håll klart för sig, att de först och främst ville vara *självständiga*. Att studera kunde ha passat bra för dem båda, då de voro därtill mycket "bekväma", men den banan var då ännu icke så allmänt beträdd af kvinnor, och till studier fordras dessutom icke blott läshufvud, utan äfven liksom till krig dessa tre ting: pengar, mera pengar och ändå mera pengar. Det var de två sista posterna, som verkade afskräckande, och de unga damerna beslöto därför att genast kasta sig ut i världsvimlet och fresta sin lycka som praktiska kvinnor: de slöto sig tillsammans och grundade år 1891 den firma, som nämndes här ofvan. I besittning af ovanlig arbetsduglighet och uthållighet hafva de, trots stor konkurrens, lyckats arbeta upp sin affär, som på de senare åren omfattat äfven musik- och leksakshandel, till en ganska aktningsbjudande ställning, som skänker dem full tillfredsställelse och oberoende.

En titt in i "Pappersfröknarnas" gemensamma hem efterlämnar äfven ett synnerligen angenämt intryck. En fin smak har där samlat en mängd intressanta föremål, det har namn om sig för älskvärd gästfrihet och trefnad, och de små musikaliska soaréer, som där emellanåt förekomma, skattas högt af alla, som få nöjet att bevista dem. En trofast och oegennyttig vänskap förenar de båda värdinnorna, åt hvilka ett redligt arbete jämte hufvudets och hjärtats egenskaper ha förvärfvat det största personliga anseende och varma sympatier, hvilka borga för, att de väl förtjäna en plats i Iduns bildergalleri såsom värdiga representanter af svenska självförsörjande kvinnor.

EDVARD LIDFORSS.

DET POLITISKA "MAN".

UNGEFÄR 50 år äro förflutna, sedan syster erhöll rätt att ärfva lika med broder. Men på 50 år hinner mycket förändras och så har särskildt varit fallet under de sista 50 åren.

Det var nog ej utan tvekan man 4 år senare (1858) tillät svensk kvinna att råda öfver sig och sitt vid 25 års ålder, ifall ansökning därom gjordes. Detta villkor bortföll 1863.

Men ej långt därefter kom Louis de Geer med sitt afsiktligt eller oafsiktligt valda uttryck i riksdagsordningsförslaget af 1865: "Valrätt tillkommer inom den kommun, där han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad *man*" o. s. v.

Detta sistnämnda ord är kort. Det har blott tre bokstäfver. Men genom detta lilla ord var kvinnan utesluten från deltagande i de "samfällda" politiska valen. Detta ord blef för henne hvad "det politiska strecket" är för männen. Och dock — hur har icke sedan dess hennes sociala ställning förändrats, hennes verksamhetssfär vidgats och hennes betydelse på alla samhällslifvets områden vunnit en oerhörd tillväxt!

Stora landtegendomar och industriella företag ägas, skötas och skötas väl af kvinnor. Kvinnor förestå stora kassor i penninge- och andra affärer. Inom post. telegraf, telefon och handel användas kvinnor. De arbeta på alla lägre och högre områden inom undervisningen, för att ej nämna deras mångsidiga deltagande i sjuk-, hälso-, skydds- och fattigvård. De få öfverallt tjänstgöra på eget ansvar och med självständig

"MUM" är nutidens bästa näringsmedel för barn och sjuka. Förordadt af Herrar Läkare
Prof sändes gratis och franco från Axel Lennstrand, Gefle.

lön. Man kan i korthet säga, att inom nästan alla af statens, kommunens och enskildes verksamhetsområden ha vägar öppnats för dem, för deras verksamhet och deras inflytande så, som man för 50 år sedan omöjligen kunde drömma om.

På samma gång har ock kvinnans rättigheter dels ökats, dels har hon börjat mer än förr tillvarataga sådana, som hon enligt lag ägt, men icke begagnat.

Hon erhöll 1884 rätt att råda öfver sig och sitt vid fyllda 21 år. Hon får aflägga alla lägre och högre examina och lärdomsprof, äger rösträtt vid kommunal- och kyrkostämma, kan inväljas i fattigvårdsstyrelse, skolråd m. m., kan deltaga i präst-, skollärare-, organist- och andra församlingens val.

Ingen torde med fog kunna säga, att hon på något sätt, åtminstone ej mer än männen, missbrukat de rättigheter hon redan fått, utan sökt efter måttet af sina krafter, ja, ofta öfver sina krafter, väl fylla de uppgifter, som anförtrotts åt henne och för hvilka hon ensam också i många fall får bära ansvaret både i fråga om arbetet och i fråga om användningen af lönen. Sällan har man också sett, att kvinnan på obehörigt sätt sökt öfva inflytande på de val, där hon har rätt att deltaga.

Man säger: "Kvinnans verksamhet tillhör hemmet." Men vi äldre ha kanske ej tillräckligt besinnat, att en stor förändring här försiggått, som ställer kvinnan i förhållande till hemmet ungefär som människokraften till maskinerna. Maskinerna ersätta en hel del människokraft, och det modärna hemmet gör en hel del kvinnokraft öfverflödig. Huru så? — Jo, en hel mängd af hemmets arbeten hafva under sist förflutna 50 år så omärkligt allt mera helt eller delvis dragits och dragas från hemmet och utöfvas å andra ställen med andra än hemmets hjälpmedel. Så förhåller det sig med spånad, väfnad, sömnad, stickning, kokkonst, hushållningskonst, barnavård, barnaundervisning, bakning, smör- och ostberedning, tvätt och strykning, brygd, slakt och köttberedning och i vissa fall äfven sjukvård, ja, om man får tro annonser från senaste tiden, så blir ej ens rengöringen längre en kvinnans sak i det modärna hemmet. Och ingen kan väl hängifva sig åt den illusionen, att dessa arbeten skola återkomma till hemmet, åtminstone ej i deras gamla form.

Af denna fortgående förändring blir då en naturlig följd, att kvinnan så småningom måste lämna hemmet för att såsom fri och självständig person uppsöka dessa eller dylika arbeten, där de bedrifvas, med lön i penningar i st. f. in natura, och underkastas särskild taxering för sin inkomst inom kommun och stat.

Man säger: "Kvinnan förstår ej politiska ting." Jo, vackert! "Kvinnans list öfvergår mannens förstånd." Hon läser nog och förstår riksdagens förhandlingar och dagens frågor med mer intresse än mången man. Och såsom gammal lärare i stats- och kommunalkunskap kan jag försäkra, att den unga kvinnan förstår den saken fullt ut lika lätt som ynglingarna.

Deras fosterlandskärlek är ock minst lika stark och deras fosterländska sång minst lika hög, om icke högre än männens. Och hvad värnplikten beträffar, så blir nog tillfälle att få fullgöra den, kanske både längre tid och med mer intensivt själs- och kroppsarbete, både i fred och i krig, om hon också icke under bestämda dagar utkommenderas på ett öfningsfält. Vi torde knappt taga mycket miste, om vi räkna våra förebedjande, uppmuntrande och arbetande kvinnor till de kraftiga, osynliga, bakom "krigsmakten till lands och vatten" stående makterna. Så har det för öfrigt alltid varit. Och detta torde kunna uppskattas som värnplikt nog, äfven om vi ej kunna uppföra öfningsdagarne i statistiken.

Man säger: "Kvinnan har för mycket känsla och fantasi, men för litet förstånd i svåra ting". — Det är just hennes lycka eller olycka, att hon med sin instinkt griper mycket liksom i flykten, där vi män få grubbla långt och länge för att få fram ett klokt beslut. För öfrigt torde ej skada att få in litet mer känsla och fantasi äfven i de politiska valen. Och efter all den erfarenhet man har om kvinnans deltagande i det offentliga lifvet under sista tiden, har det visat sig, att hon kan lägga sin valsedel i urnan med minst lika stor stillhet, anständighet och "insikt om valets vikt och betydelse" som mannen. Det har jag själf bevittnat vid många präst- och andra val.

Då således hela utvecklingen under de senaste 50 åren gått i den riktningen att öfverflödiggöra kvinnan i hemmet och bringa henne att fritt och självständigt söka sin utkomst inom samhället samt att ge henne en bildning, som nästan i allt är likformig med männens, och då hon i allt får bära samma ansvar som han och nära nog fått samma rättigheter som han, utan att vare sig i ena eller andra afseendet visa sig honom underlägsen, synes den enklaste konsekvens bjuda, att detta obetydliga och liksom efterblifna "man" i riksdagsordningen får försvinna och ersättas med uttrycket "svensk undersåte" el. dyl.

Hvad hon sedan skulle vinna eller förlora på en sådan politisk rösträtt eller hvad inflytande detta skulle utöfva på samhällsutvecklingen, det torde ingen människa kunna beräkna.

Vi tro dock alls icke, att några politiska kannstöperier ligga härbakom, utan blott önskan att erhålla en billig rättvisa. En borgen härför ha vi i det diskussionsämne, som uppställdes vid nu senast i Stockholm hållna diskussionsmöte för kvinnlig rösträtt.

Såsom bekant ar, lydde detta så: "Huru bör den svenska kvinnan bereda sig för rösträttens erhållande?" Ett så fint och modest uppställdt öfverläggningsämne ställer verkligen denna rörelses ledare öfver allt beröm. Ty det är sannerligen ej ofta, som vi män på allvar tänka på och öfverlägga om att *bereda* oss för att mottaga en oss förvägrad rättighet, hvilken vi ej veta, om vi någonsin kunna ernå.

Men till tröst både för de eftertänksamt beslutande och de itrigt väntande anföra vi ordspråket: "Åskregn och herregunst falla alltid ojämnt." Ty om man öfverskådar utvecklingen af kvinnosaken under de förlidna 50 åren måste man dock medgifva, att damerna i ej så ringa mån fått erfara herrarnes "gunst" och att kvinnans sak ganska jämnt fallit framåt, äfven om denna stötesten i riksdagsordningen ännu fått stå kvar sedan 1866. Det är dock att hoppas, att herrarne inom kort skola låta äfven denna lilla fördämning falla till "gunst" för damerna. Och vi tro ej, att någon olycka skall ske genom att föra denna grupp af väljande in i den öfriga valkåren (det blir då ej längre "valmanskår", men ordet blir ju blott kortare) på enahanda villkor, som för andra svenska medborgare äro eller kunna varda bestämda. Det synes endast vara en billig gärd af rättvisa mot dem, deras arbete, deras ansvar och deras bidrag till det allmännas väl.

J. G—N.

Ett pris af

Femtusen (5,000) kronor

är i Iduns nya litterära pristäfling utfäst ***för den bästa svenska originalromanen*** af ungefär 300 sidor vanlig bokoktav. Täflingstiden utgår den 30 juni 1905. Närmare program och bestämmelser återfinnas i Idun n:r 41 för föregående ar

Alla våra författare och författarinnor inbjudas att deltaga!

Mousseline

i 120 cm. bredd à 90 öre pr meter levereras tull- och portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franco.

Schweizer & Co., Luzern S. G. (Schweiz).

DEN LÅNGA RESAN. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF GUSTAF AF GEIJERSTAM.

NITTIO ÅR gammal var gubben, och folk sade om honom, att han gick i barndom. Hvad han en gång i tiden varit, kunde ej mången erinra sig. Barn hade han inga, och hade han någon gång haft några, var det få, som längre visste något därom. Själf satt han som undantagshjon på gården, och helst gick han ur vägen för dem, hvilka nu kommit dit. Hans värld var borta för länge sedan, och den, i hvilken han nu lefde, var icke längre hans.

De gamla visste dock berätta, att han i sin ungdom ägt gård och grund. Så stark hade emellertid hans lust till sjön varit, att han for bort från allt hvad han ägde och irrade hafvet rundt som simpel matros. En dag kom han tillbaka, och då var han gift. Hustrun var ifrån norra Sverige, och henne lämnade han på gården och for bort igen. Hur länge han varit borta, eller om han öfverhufvud någonsin sedan kommit hem, det kunde ingen längre erinra sig. Så mycket visste man blott, att till sist var han så länge borta, att folk trodde honom död, och när han ändtligen kom, var gården såld, hustrun död och den af sönerna, som ännu lefde, stod med biljett på fickan färdig att resa till Amerika.

Gården var dock såld med villkor, att den förste ägaren, om han mot förmodan ännu lefde, skulle få undantag på gården, ett rum och nödtorftigt uppehälle till döddagar. Det var i gamla dagar, detta hände, och formerna voro mindre stränga då än nu.

De allra flesta hade dock glömt denna historia. Anders gick där på sin gamla gård, och gammal blef han också, äldre än människor oftast bli. Lång-Anders kallades han i bygden, och namnet hade han fått, därför att hans sista resa varit så lång, att han på den hunnit förlora, hvad han en gång ägt. Därför drog folk på mun, när gubben gick förbi. Ty ingen kunde förstå, att man kastar bort gård och grund, hus och hem för ett intet.

Lång-Anders gick sin väg fram och lät andra skratta. Han var så gammal numera, att han knappt lade märke till löjet. Alltsedan den nye bonden kom på gården, hade Lång-Anders liksom krympt samman invärtes och dragit sig inom sitt skal. Den nye bonden hade köpt gården på auktion, och Lång-Anders hade följt med gården. När detta hände, var Lång-Anders icke med. Han kom senare in i historien, och hur allt gått till, förstod han aldrig.

Nu stannade han dock där han var. Ty så länge lag och rätt fanns i gamla Sverige, hade han rätt att stanna. Så mycket hade han småningom förstått. Husrum hade han, sådant det nu var, mat också, så långt säden och potatisen räckte, och bränsle gick an att plocka

Af läkare och professorer mångfaldt lysande vitsordadt såsom stärkningsmedel vid mångahanda sjukdomar.

SANATOGEN

Erhålles å apotek. Generalrepresentant för Sverige: Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanter: Bauer & C:o, Berlin.

Lanolin-
Sana-Tvål.
Garanterad ren, neutral, mild och öfverfet.
Bästa Barntvål!
25 öre st.
Grumme & Son
Stockholm.

på allvaren. Där låg spillningen och torkade hård i sommarhettan, och sådan var den fattiges ved.

På Öland låg gården, och från grinden, som vette utåt allvaren, kunde man se ut som öfver ett stelnadt haf af kort gräs med blå, färgstarka blommor. Högt öfver detta stelnade haf seglade hvita skyar på en blå sommarhimmel. Ty sommaren var inne nu, juni månad med alla dess lukter och färger. Ja, så långt hade man redan kommit in i sommarmånaden, att midsommaren var nära. Och i det ljumma solskenet lunkade Lång-Anders stillsamt fram utmed den låga stenmuren, hvilken skar tvärs öfver branten ned mot sjön.

Där fanns just den plats, där Lång-Anders plägade stå, och där man alltid sökte honom, då någon gjorde sig besvär med att komma ihåg, att Lång-Anders ännu lefde. Vid den stenmuren växte nämligen en gammal pil, lika gammal eller äldre än Lång-Anders själf. Numera höll den på att ruttna upp invärtes, men några långa grenar, fullsatta med hvitgröna blad, sträckte den ännu mot himmelen. Helt liflös var den icke än. Om Lång-Anders kände någon likhet mellan sitt eget öde och den gamla pilens, är ovisst. Men strax nedanför densamma hade han sin plats, eller som han själf kallade den, sin utkik. Där stod han vinter och sommar, så ofta han kunde stå där för väder och vind, och stirrade ut mot Kalmarsund, som nu låg blått och lugnt i solskenet. Från fastlandet, som höjer sig mot luften, sväfvade en slöja af ångbåtsrök, stilla, orörlig, långsamt flytande samman med den solfyllda luften.

Han var så gammal, Lång-Anders, att han nära på var barn på nytt, och därpå berodde det väl också att han alltid trifdes bättre med barn än med vuxna. När han stod där framme vid den gamla pilen och såg ut öfver sundet, eller när han satt sig ned på den låga stenmuren och timtals stirrade rätt fram, utan att för någon tälja, hvad han såg på eller om han öfverhufvud såg något alls, då kom gärna vallpojken, som skulle svara för gässen, eller någon annan af byns barn fram och ställde sig nära Anders. Var då den gamles min sådan, att man vågade, kunde det hända, att ett samtal kom till stånd.

I dag var det en pojke, som var utsänd att vakta familjens enda ko. Gossen var ensam, och dagen blef honom lång ute på allvaren, dit ingen människa annars kom. Han satte sig i gräset nedanför Lång-Anders' plats, och när han fann sig ha suttit länge nog, såg han upp mot gubben och frågade:

— Hur var det den tiden, då Anders var på sjön?

Många gånger hade Lång-Anders fått höra den frågan, och när den väl var framställd, plägade som svar komma något af det roligaste, traktens barn visste, nämligen Lång-Anders historier. Och få voro ej de historier, gubben kunde, mycket var det också, som han berättade. Gammal som han var, mindes Lång-Anders aldrig, hvad som händt från den ena dagen till den andra. Den han talade med på morgonen, hade han städse glömt innan kvällen. Lång-Anders var så gammal, att allt hvad han såg omkring sig, allt som hände honom själf eller andra, det fanns för honom icke längre till. Det var som röken från ångbåten, hvilken låg som en slöja öfver skogsranden tvärs öfver det blåa vattnet. Vinden kom och förde slöjan med sig, och röken försvann. Ingen kunde längre se, att den en gång skymt bort landskapet.

Så var det också nu med Lång-Anders, att allt som hände honom, skymde bara en stund bort det verkliga, han bar inom sig, det han sett en gång, då hans ögon voro unga och starka, så att de verkligen kunde se. Fast och orördt låg allt detta gamla inom honom, det, som alla andra hade glömt, och som endast han mindes. Det gick han och rufvade på, när han utan att tala till någon, utan att ens se upp, stapplade fram på vägen eller gick öfver den kringbyggda gården, där han hade sitt hemvist. Det rufvade han öfver äfven nu, när han satt på stenmuren och såg ut öfver det blåa vattnet, där ångbåtsröken redan försvunnit, så att af densamma icke syntes mera än en brun, tunn tapp, liknande ett vilsekommet strömoln.

Denna gång måtte Lång-Anders emellertid icke ha varit benägen att inlåta sig på några historier. Ja, han syntes ej ens hafva märkt, att någon tilltalat honom. Så stilla satt han, där han satt, så orörligt var hans ansikte och så slocknad hans blick. Hans ansikte såg i detta ögonblick ut, som om det varit skuret i trä, och vallpojken, som satt i gräset nedanför honom, vågade på en lång stund ej upprepa sin fråga.

Till sist blef dock väntan gossen för lång, och han upprepade sin fråga.

— Hur var det den tiden, Lång-Anders var på sjön? sade han för andra gången.

Som när man slår andra gången på en stängd dörr, där någon sofver innanför, så verkade detta på gubben. Han spratt upp och den nyss slocknade blicken började liksom irra omkring. Gud vet, hvad den sökte! Men till sist stannade den på vallgossens brunstekta ansikte, hvarur ögonen frågande lyste fram, och då blef det med ens, som om den slocknat ånyo. Så stelt, stumt och kallt blef den gamles ansikte, att gossen skrämdes däraf. En stund satt han tyst och väntade på svar.

— Sofver Anders? frågade han till sist.

— Nej, sade gubben kort.

Men blicken tändes icke, och ansiktet bibehöll samma stela, oåtkomliga uttryck. Det var så olikt gubbens vanliga ansiktsuttryck, att gossen nästan höll andan af häpnad. Han började känna sig rädd som i mörkret, eller som om något hemskt vore på väg att hända.

Då började Anders att tala, men hvad han sade, var ej, hvad gossen väntat. Det var något helt annat, något, som han först icke förstod, men som, ju mer han hörde däraf, gjorde honom alltmera tankfull och undersam. Lång-Anders log icke, som han annars plägade, när han hade något att berätta. Ej heller lifvades han upp af sitt eget tal. Stel och med slocknade ögon satt han där, och medan han talade, begagnade han den högra handen som en klubba, med hvilken han tycktes vilja krossa luften. Gossen förstod att gubben talade till sig själf. Utan att knysta satt han stilla i gräset, rädd att med ett ljud störa den gamle, som icke tycktes se annat än sitt eget lif, öfver hvilkets förlopp han tänkte högt ensam, medan solen gick mot sin nedgång.

— Hur det var, när jag var på sjön, började den gamle. Ja, det är inte så godt att tala om, hur det var.

Han tystnade tvärt, i det att hufvudet sjönk ned. Åter blef gossen rädd, där han satt. Åter började gubben att tala, städse med samma tunna, liksom slitna röst.

— När jag var på sjön, det var inte i går, det. Men egentligen har jag alltid varit på sjön. Olyckan var bara den, att jag en gång skulle bli gammal. Eller att jag kom hem. Kanske kom olyckan däraf, att jag gifte mig och fick barn. Den, som är på sjön, skall aldrig ha några barn. Och får han några, skulle han aldrig komma igen. Men olyckan är den, att man kan inte stanna ute, och man kan inte vända om hem. Sjön lockar, och hemmet skrämmer. Ingenting kan man bli heller. Ingenting annat än en fattig matros, som får sin hyra och skickar hem af det lilla som är hans. Det är ingenting. Men man vet det inte, när man far omkring. Det är bara hemma, man får veta det.

Den gamle såg upp ett ögonblick, öfver gossens lingula hår sökte hans blick det blåa vattnet, och när han stirrat därpå en stund, började han åter tala, men långsammare, liksom mera betänksamt.

— Så var det inte heller, fortfor gubben. Det var så för mig, att jag aldrig for hem. Här i stugan satt gumman med barnen, och i början mindes jag dem. Tre stora pojkar var det och en flicka. Gumman skref om det, och jag kom hem emellan och hälsade på. For inte så långa resor den tiden. Höll mig i hemtrakten för hustru och barns skull. Så kom jag på resa en gång, som räckte länge. Också jag skulle väl ut på hafven en gång. Och så kom jag. Gud vet för hur många år. "När du en gång är ute på långresa, Anders," sade jag till mig själf, "ska du inte vända om så brådt." Och jag vände inte heller. Från hamn till hamn for jag. Namnen mindes jag inte. När hyran var slut, satt jag på sjömanshusen och väntade. Med engländare for jag och med amerikanare. Till sist glömde jag att skrifva, men ännu fick jag bref. De längtade efter mig, stod det i brefven, och undrade hvarför jag aldrig kom.

Visste jag det själf? Nej. Sådant vet människan inte. Jag visste bara att jag for, för att jag tyckte, jag kunde ej annat, och för att jag aldrig fick ro, förrän jag varit ute på sjön. Och varit där på allvar. Där glömde jag. Allting. Dagar, veckor, månader, år. Allting blef ett för mig, längtade gjorde jag aldrig, hade bara som en tanke på, att en gång skulle min timme slå, när jag fick komma hem.

För det var just saken. Jag *fick* inte komma. Eller — jag *trodde*, att jag inte fick. Hvarför? Vet inte. Och bref kom aldrig.

— Så satt jag en gång på ett sjömanshus långt borta och väntade hyra. Länge fick jag vänta, dagarna gingo sin gång, och det var vinter. En dag kom frun, som styrde för oss, in med ett bref. Det var ett gammalt bref, sade hon, som hon trodde var till mig. Någon hade hittat det. Det hade legat och väntat på mig, sa frun. I många år, tror jag, hon sa.

Därmed gick hon, och jag satt där med brefvet, vände och vände det i min hand, tänkte på, om jag skulle läsa det eller inte. Det är ändå för sent, om något har händt, tänkte jag. Till sist öppnade jag brefvet och läste det. Brefvet var som ett annat bref annars, men så stod där, att min äldsta pojke hade dött. Han hade gått ner sig på isen, stod det, och blifvit borta. Då tänkte jag efter och kom ihåg, att honom hade jag alltid tyckt mest om, för att han alltid tydde sig till mig, när jag var hemma. Ett par dar gick jag och tänkte på det, och när jag tänkt länge nog, tog jag mitt med mig och for hem.

Så kom jag hem, ja. Jag gick uppför branten i stan och vägen utåt. Fram till gården

STIL!
SKÖNHET!
STYRKA!
Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, 18 Birger Jarlsgatan 18.
Rikstelefon 76 14.
Allm. Telef 76 14.
Möbler såväl eleganta som enkla; allt i solidt och förstklassigt utförande.
Sängar, Sängkläder, Mattor och Gardiner.
Ritningar och kostnadsberäkningar upprättas beredvilligt på begäran.
Egna Arkitekter och Dekoratörer. Filialer: Göteborg, Malmö.

MELLINS FOOD

har enligt läkares intyg visat särskildt digifvande egenskaper använd i dos af en matsked i ett glas mjölk tre à fyra gånger om dagen.
Köpes å alla apotek.
Prof samt broschyr gratis och franko från
MELLINS FOOD DEPOT,
Malmö.

kom jag och gick in. Där var allting nytt. Nya människor, nymåladt, nybyggdt. Där förr varit äng, var åker. Där trädgården varit, gick vägen fram. Ingen kände igen mig, och när jag stått en stund på gården och sett mig om, vände jag om och gick.

Som jag kom ut genom porten, mötte jag någon och honom tänkte jag fråga. Jag gjorde så också, och han sa' mig, att han var min son. Stor och lång och vacker var han. Han kom för att hämta sitt, eftersom gården var såld och han skulle resa. Jag kände inte honom och inte han mig.

— Hvar är mor då? frågade jag.

— Hon är död, sade han.

— Och flickan?

— Hon tjänar i Stockholm.

Så såg han på mig och sa':

— I har blifvit gammal, far, sedan sist. Jag känner knappast igen er.

Jag kände inte igen honom, så vi var kvitt om kvitt.

Det var ingenting mer. Han sa', att han skulle skrifva, när han tjänat sig opp och fått det bra. Jag gick här och väntade. Men han skref aldrig. Nu väntar jag inte mer.

Och ut på sjön kom jag heller aldrig mer. Jag sitter här och ser på lifvet, när jag trött-nat, går jag hem, och när jag är hemma, sof-ver jag.

När Lång-Anders sagt detta, bet han samman läpparna, och blicken slocknade åter. Medan han talat, var det som om han en stund vaknat till lif. Och vallgossen, som hört honom, satt tyst kvar i gräset och stirrade på gubben med stora ögon. Den historia, han väntat, kom aldrig. Där han satt, tyckte han, att allting rundt om blifvit så högtidligt och tyst, att han ingenting mer tordes säga.

Därför satt han stilla och aktade hela tiden blott noga på Lång-Anders, som om han väntat få höra mer.

Men Lång-Anders hade länge sedan glömt, att han icke var ensam. Först när han reste sig upp för att gå, syntes han bli gossen varse. Han blinkade ett par gånger och stirrade åt det håll, där gossen satt, och i det han syntes samla allt det, som tryckt honom själf ned, och sökte få en mening i det, hytte han åt gos-sen med handen och sade:

— Gå aldrig på sjön, när någon ber dig stanna.

Därmed vände han sig långsamt om och gick stapplande vägen fram utmed stenmuren. Bakom gårdens uthuslänga försvann han.

Gossen gick fundersamt uppför backen och dref kon hem. Solen var i nedgång, och gos-sens mage var tom.

Två dagar senare hittades Lång-Anders död i sin säng. Han såg lugn och outgrundlig ut, där han låg, okunnig som han var, att han yppat sina hemligheter för någon. Kanske också nöjd, att hans längsta resa nått sitt slut.

SLAFVAR.

VI LEFVA i en tid, full af bekymmer. Sedan dagarne före 1 maj ligga landsorts-trupper konsignerade i Stockholm för att i händelse af behof hålla hufvudstaden i shack. Att h. m:t konungen under tiden inbjuder de främmande officerarne till middag är icke ägnadt att minska vår oro. Högst densamme vill tydligen endast hålla modet uppe hos de tappre.

Då jag skrifver dessa rader, ligger framtiden höljd i dunkel. Vi veta ännu icke, hvad som kommer att ske inom de närmaste åtta dagarne. Vi veta endast, att det jäser på djupet och att äfven kvinnorna ha fattats af det allmänna missnöjet.

Under många år hade vi i vårt hus en ung och präktig landsflicka. Som hon icke var född proletär, utan hade starkt och sundt bondblod i sina ådror, gick allt förträffligt. Så blef hon förlofvad med en organiserad arbetare, en duk-tig och bra karl. Från den stunden etablera-des i vår anspråkslösa jungfrubur en filial af "Folkets hus". "Östermalms annonstidning" med dess borgerliga blandning af anekdoter och meddelanden från torget och saluhallen hamnade i vedlåren och ersattes af "Social-demokraten".

Andra kommo till: ett präktigt och skötsamt ungt äkta par, organiseradt ända ut i finger-spetsarne. Där drabbades väldeliga ihop om söndagskvällarne, men bondblodet var segt och landsflickan ville inte gå in på, att hon var slafvinna. Fick hon inte ledighet, när hon ville? Fick hon inte salta och peppra efter behag? Hade hon inte full frihet att slå sön-der vårt bästa porslin? Nej, hon var ingen riktig slafvinna.

Nu är hon lyckligt gift, har ett nätt hem och ett litet rart barn och jag besökte henne härom dagen.

Den unga frun väntade sin man hem och bordet var i ordning. Duken var hvit, mid-dagssupen blänkte i flaskan, smörgåsen frestade, pannan fräste och barnet skrattade mot vår-solen, som sken på motsatta väggen. Men ägarinnan till all denna härlighet var inte nöjd. Hon gick med ett missnöjdt drag omkring munnen. Och hon lät mig med dunkla ord förstå, att jag, som hon under åratal sett ar-beta till långt in på nätterna, var en onyttig medlem i ett samhälle, där hennes man var slaf. Huruvida hon själf var slafvinna fick jag däremot inte fullständigt klart för mig.

Men storsträjk skulle det bli — och hennes vackra ögon gnistrade — storsträjk öfver hela linjen, därest riksdagen biföll sträjklagen.

Dagen därpå åt jag middag tillsammans med en af arbetarnes förtroendemän, medarbetare i "Socialdemokraten". Jag hade förlorat ett vad och äfven socialdemokrater sätta värde på små middagar.

Innan min värderade gäst blef tidningsman, hade han varit kroppsarbetare, och jag frågade honom, hvad han tyckte om sin nya verksam-het. Han fann journalistiken vara ett an-strängande jobb.

— År 1897 stod jag vid hyfvelbänken, sade han. Jag förtjänade det året 1,600 kronor. Aldrig har jag haft det så bra som då. Kropps-arbete är ingenting i jämförelse med mitt nu-varande andliga arbete. Det tar all must ur en.

— Låt dem få veta det i Folkets hus, sade jag elakt.

Men han smålog endast vänligt och läppjade på ett glas Madeira . . .

THORE BLANCHE.

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS MINNESUT-STÄLLNING.

UTSTÄLLNINGSBYGGNADENS PORTAL.

DET ÄR FEST inom vår svenska konst. Ute på Djurgår-den i ett vackert vårlandskap med glittrande vatten och nyutslagna löf-träd, reser sig en till det yttre oan-senlig byggnad, endast sirad med några flaggstänger och en entré, öfver hvilken lyser ett rödt K. F. i mono-gram, inringadt af en cirkel. Det är Konstnärsförbun-dets märke, som glindrar i majso-len, ofvanför de gula trädörrarne, och har man väl öfverskridit trös-keln, mötes man af en mängd taflor och skulpturer, inför hvilka man stannar med en känsla af både glädje och andakt.

Konstnärsförbundets nu öppnade retrospek-tiva utställning är något alldeles för sig, något af stark ström, "som går med egna böljor ge-nom hafvet."

Georg Nordensvan, vår framstående konst-historiker och konstförklarare, har i ett af Iduns föregående nummer i en återblick på förbundet skildrat den kamp mot konstakademien, som blef orsaken till förbundets stiftande, o. s. v.

För dagen vilja vi därför endast påpeka ut-ställningens tillvaro för våra läsare som ett ytterligare understrykande af de bilder från utställningssalarne vi här äro i tillfälle att gifva.

Det är en klang, en rytm, ett djup i dessa taflor, antingen de härröra från förbundets för-sta tid för 20 år sedan eller de äro målade under det nu ingångna seklets mera stadgade konstförhållanden, och vare sig man chockeras eller tilltalas af färgernas styrka, uppfattningens originalitet — ett står fast: aldrig har modern svensk konst uppträdt mera sund, burit starkare nationell prägel och varit mera indivi-duell än vid denna minnesutställning.

På skulpturens område dominerar Christian Eriksson med två liffullt och spirituellt modelle-rade flaggstångsfotställningar bestämda för ter-rassen vid Saltsjöbadens hotell. Å den ena igenkännes i den sportsklädde, resliga gestalten med marinkikaren det originella konstverkets gifvare, bankdirektör K. A. Wallenberg.

Som ett komplement till utställningen har "skrifkarlen" bland opponenterna, Richard Bergh, utgifvit en broschyr, betitlad "Hvad vår kamp gällt", i hvilken stridsskrift han går skarpt tillrätta med byråkratismen och den akademi-ska formalismen inom Sveriges konstlif. Det är hårdt tillrättavisande och oppositionella ord, som vederbörande där få hålla till godo med, kanske stundom öfverord; men i grund och botten måste en hvar för konstens sanna ut-veckling ömmande ge författaren rätt och in-stämma i hans citat af en artistkamrats ytt-rande: "För att något verkligt genomgripande skall kunna uträttas i konstväg i Sverige, måste det finnas en lefvande opposition mot det be-stående, det härskande — fred är döden, den eviga sömnen, dådlösheten. — — "Hvad konst-närsförbundets "lefvande opposition" ledt till, visar dess nu pågående utställning.

Lagermans Tvätt-pulver "TOMTEN".

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS MINNESUTSTÄLLNING: KARL NORDSTRÖM. 1—6. OVÄDERSMOLNET, MIDSOMMARELDAR VID OVÄDER, VINTERSTÄMNING, EN MÅNUPPGÅNG, EN VINTERDAG VID UGGLEVIKEN OCH NATTSTÄMNING.

RICHARD BERGH. 7—12. LANDSKAP, PER OCH HELGA HALLSTRÖM, PORTRÄTTSTUDIE, PORTRÄTT AF HJ. ÖHRVALL, FRU LISEN BONNIER, KONSTNÄRSFÖRBUNDETS STYRELSE OCH FRÖKEN K. A. BLOMBERG FOTO.

BARNENS DAG I STOCKHOLM 12—14 MAJ. FESTEN PÅ SKANSEN. ORIGINALTECKNING FÖR IDUN AF ARTHUR SJÖGREN. 1. INGENIÖR DUHS UPPTRÄDER I »HÖGALOFT». 2. TYPER FRÅN »VÄSTERÅS PIGMARKEN».

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS MINNESUTSTÄLLNING. 1. ERNST JOSEPHSON, STRÖMKARLEN MED PER HASSELBERGS BYST AF ERNST JOSEPHSON I FÖRGRUNDEN. 2. CARL LARSSON, FRU C. R. LAMM OCH BARN. 3—7. BRUNO LILJEFORS, SKOGSLADAN, VINTERNATT I SKOGEN, HVILANDE SILLMÅSAR, VILDGÄSS OCH KNIPA. A. BLOMBERG FOTO.

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS MINNESUTSTÄLLNING: ANDERS ZORN. 1—4 SJÄLFPORTRÄTT, LUFTBAD, PORTRÄTT AF FRU ZORN OCH FISKMARKNAD.

NILS KREUGER. 5—7. PÅ VÄG TILL SPÅRVAGNSSTATIONEN. MÅNEN GÅR UPP ÖFVER ALVARET. (LÄNGST NED TILL VÄNSTER) FLOTTBRON. A. BLOMBERG FOTO.

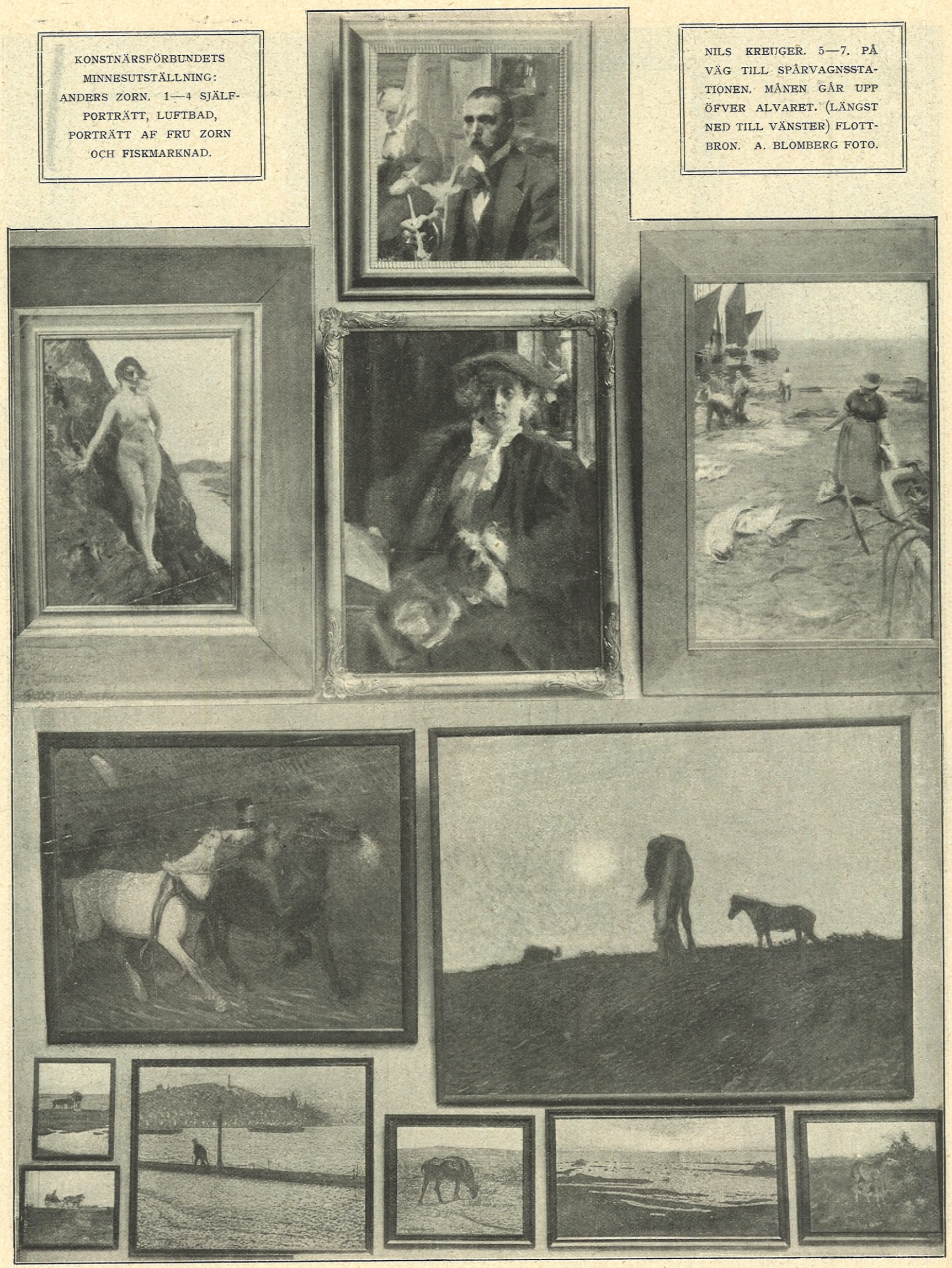

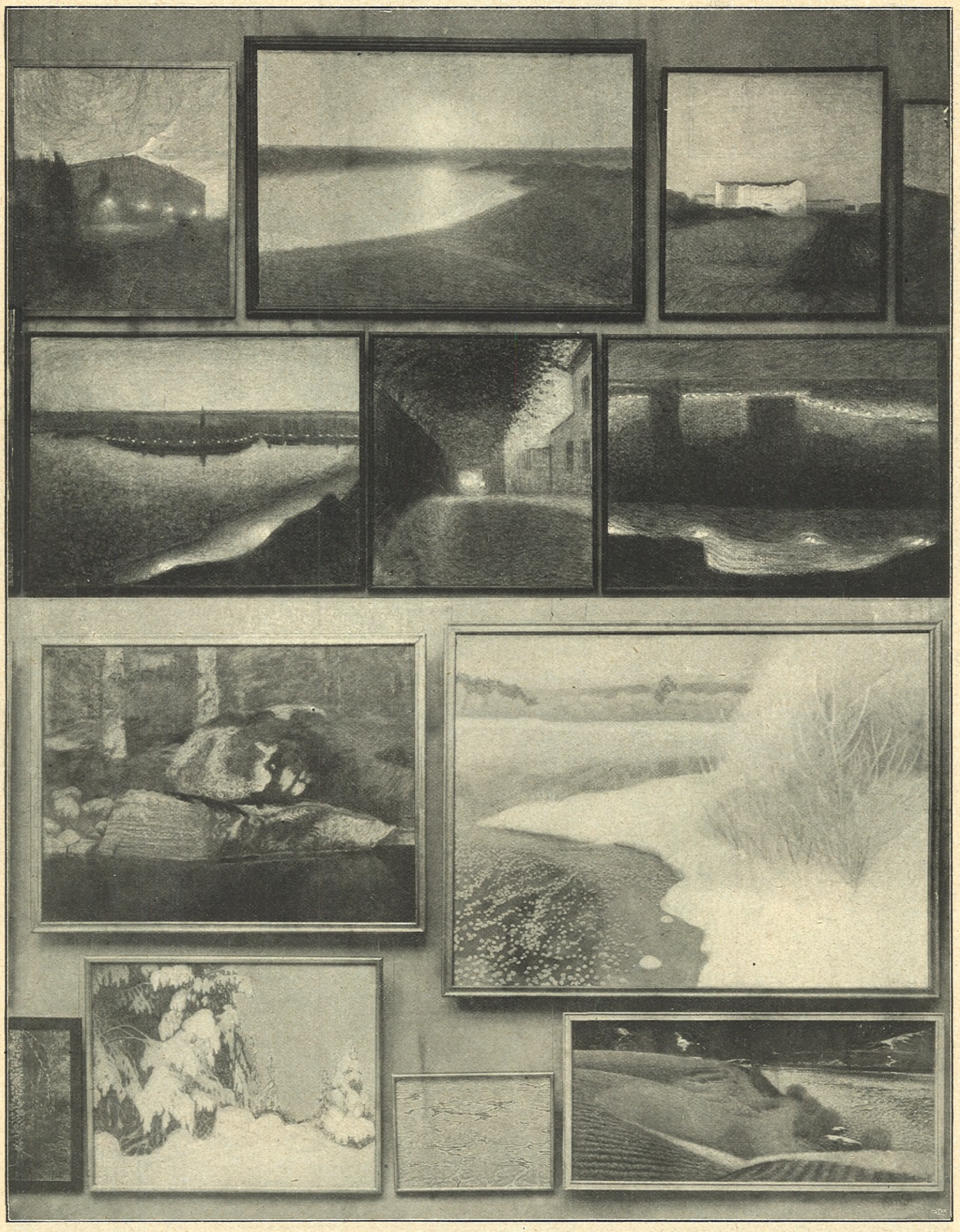

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS MINNESUTSTÄLLNING. 1—6. EUGÉNE JANSSON. PROLETÄRKASERNEN, NOVEMBERSOL, UTKANT, GRYNING ÖFVER STOCKHOLM. SKYMNING OCH NOCTURNE. 7—11. GUSTAF FJÆSTAD. BARRSKOGSINTERIÖR, RIMFROST PÅ IS, KLAR VINTERMORGON, VATTENSTUDIE OCH VÅR-AFTON VID EN ÄLF.

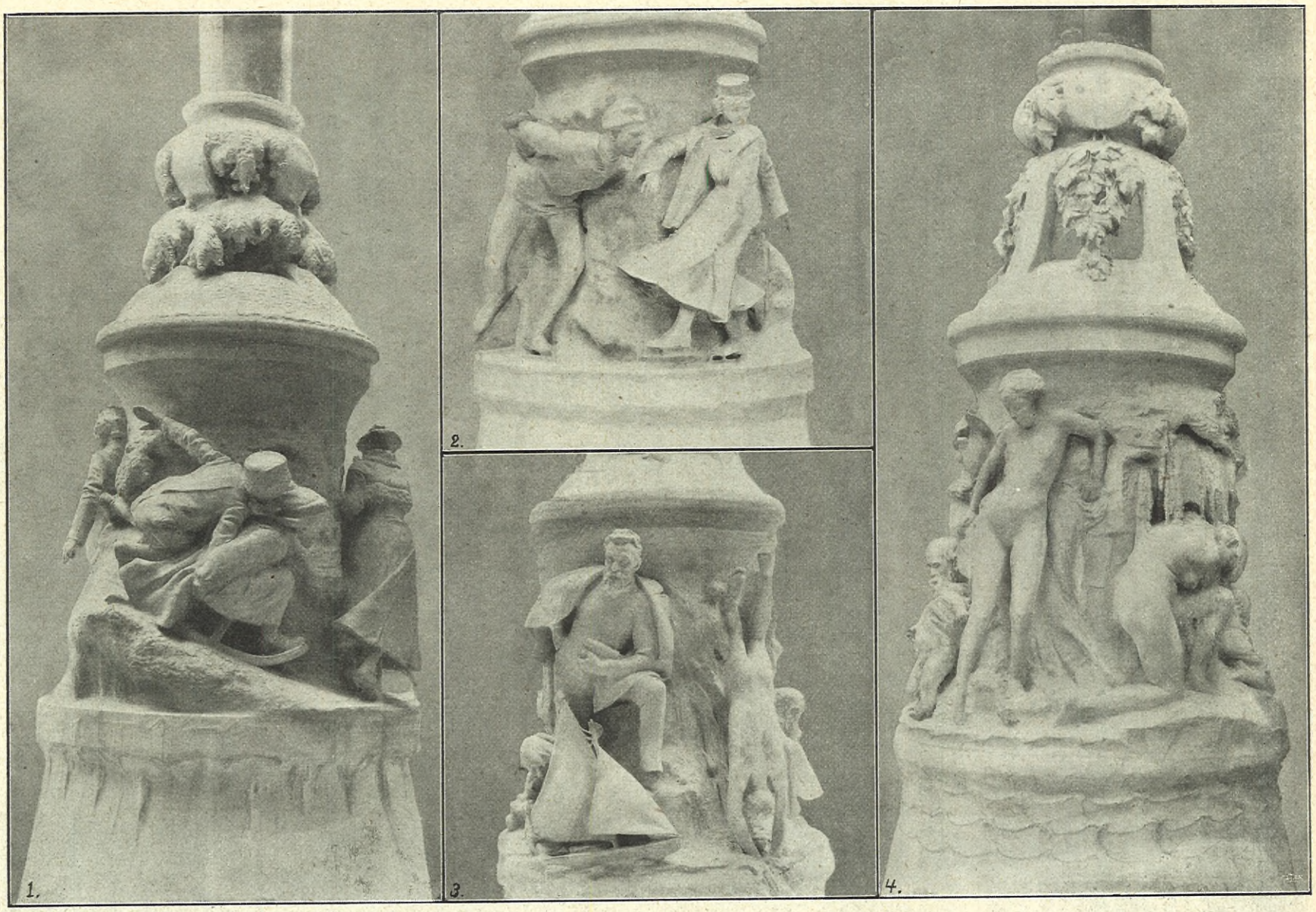

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS MINNESUTSTÄLLNING: CHRISTIAN ERIKSSONS FLAGGSTÅNGSFOTSTÄLLNINGAR FÖR TERRASSEN VID SALTSJÖBADENS HOTELL, FRAMSTÄLLANDE VINTERNS OCH SOMMARENS IDROTTSLIF. A. BLOMBERG FOTO.

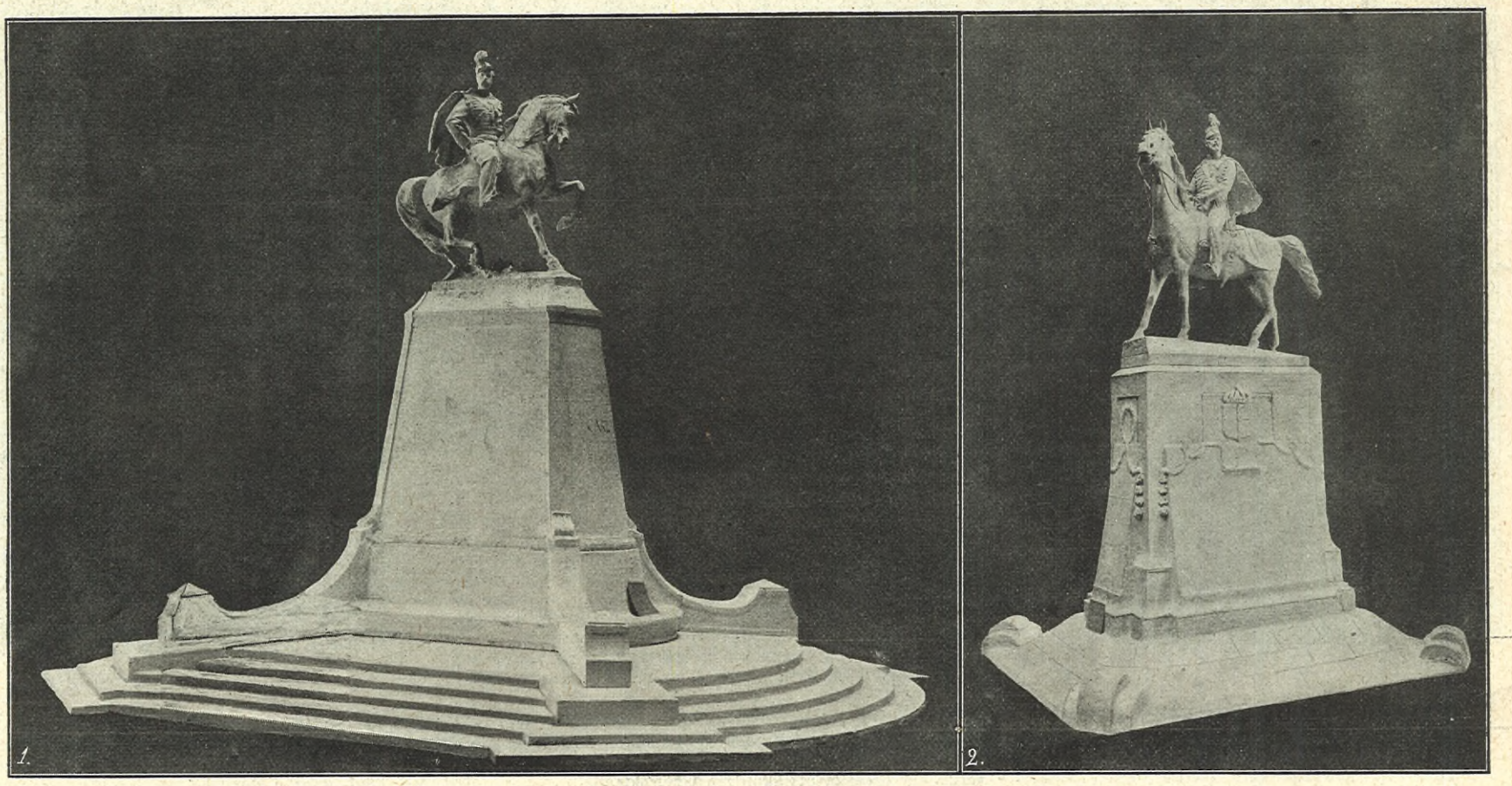

DE PRISBELÖNTA FÖRSLAGEN TILL CARL XV:S RYTTARSTOD. 1. CHARLES FRIBERGS FÖRSLAG. 1:A PRIS. 2. GUSTAF MALMQVISTS FÖRSLAG. 2:A PRIS. A. BLOMBERG FOTO.

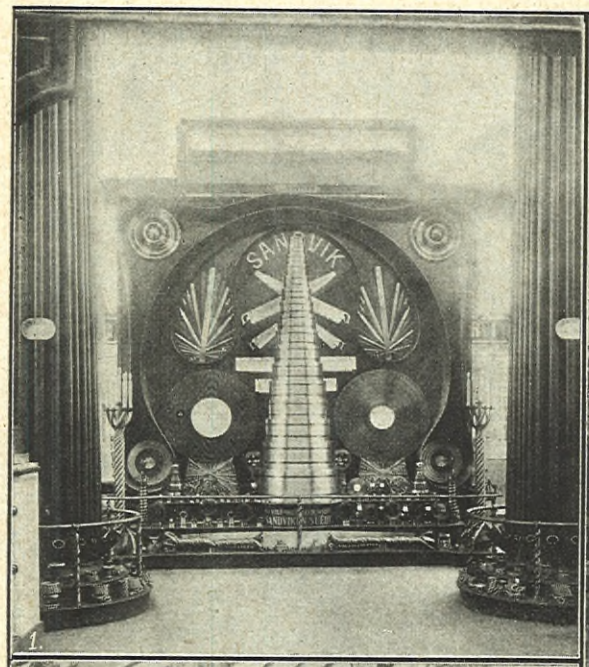
1.

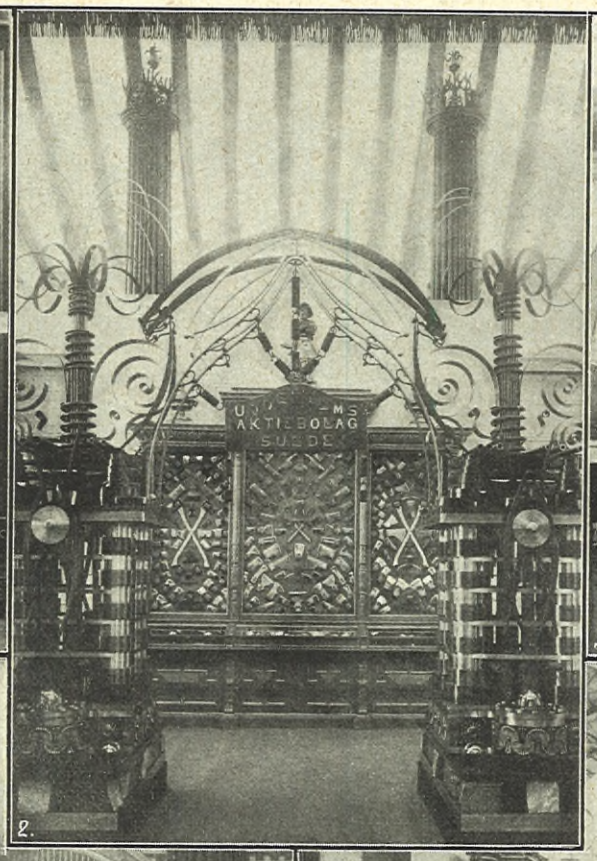
2.

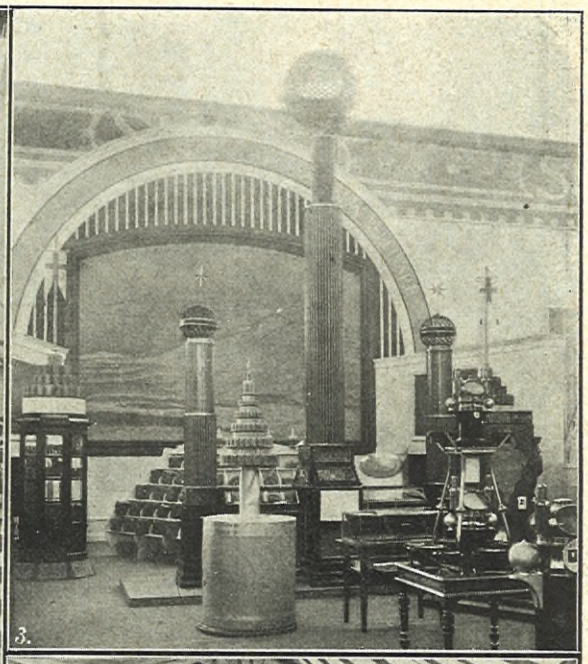
3.

4.

5.

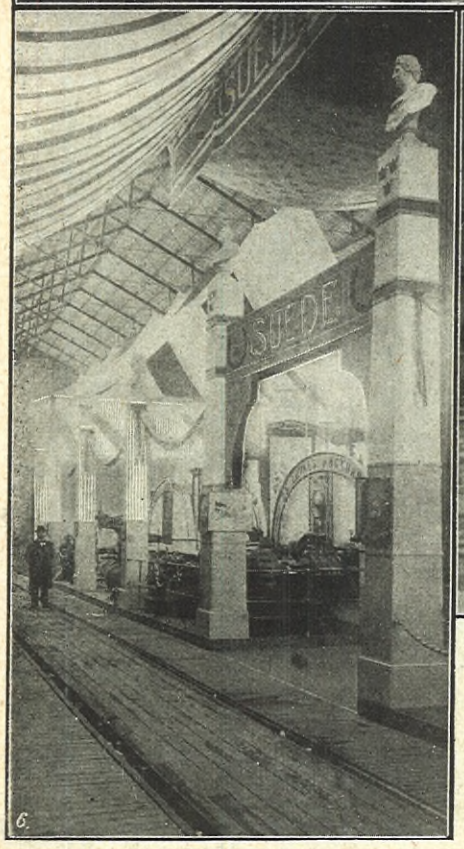
6.

7

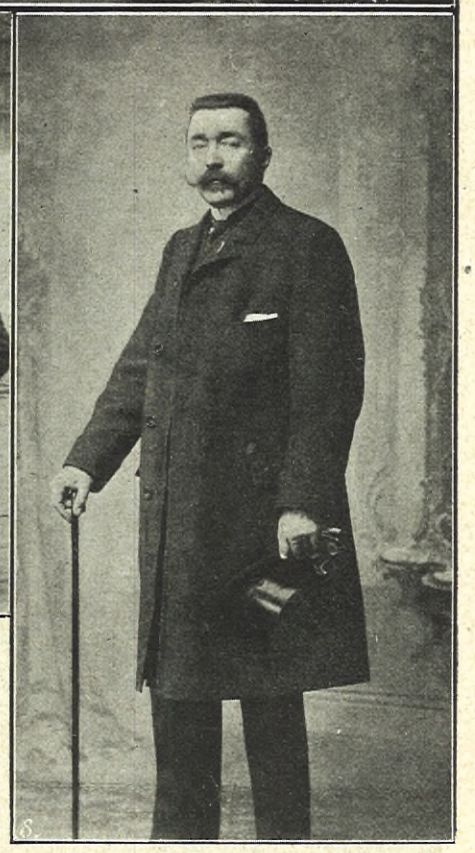
8.

FRÅN DEN SVENSKA AFDELNINGEN PÅ VÄRLDSUTSTÄLLNINGEN I LIÈGE. FOTO FÖR IDUN AF GÉRARD JANSSEN 1. SANDVIKENS MONTER. 2. UDDEHOLMS OCH HULT BRUKS MONTRER. 3. GRÄNGESBERG—KIRUNAVARA—LUOSSAVARA MONTRER. 4. LUX', RÖRSTRANDS OCH HUSKVARNA MONTRER. 5. NORDISKA GRUFAKTIEBOLAGETS OCH A. B. OPTIMUS MONTRER. 6. DE LAVALS ÅNGTURBIN, ALLM. SVENSKA ELEKTRISKA A. B:S OCH KÖPINGS MEK. VERKSTÄDERS MONTRER. 7. GRUPP AF SVENSKA FUNKTIONÄRER OCH UTSTÄLLARE. (1. DIREKTÖR HAMMAR. 2. GENERALKOMMISSARIEN BRACONIER. 3. ARKITEKT WICKMAN. 4. HR RAOUL NORDLING, SEKRETERARE VID KOMMISSARIATET.) 8. SVENSKE GENERALKOMMISSARIEN OCH KONSULN M. MAURICE BRACONIER.

FRÅN UTSTÄLLNINGEN I LIÉGE.

NÄR MAN redan länge vandrat sig trött bland packlårar och målarställningar inne i den stora industrihallen vid världsutställningen i Liége — de flesta länder äro nämligen ännu långt ifrån färdiga med sina anordningar — mötes ögat plötsligen längst ned i en sidogång till vänster af en färgglad svensk flagga samt ordet »Suède» i jättebokstäfver på gul botten — en vänlig inbjudan att taga den hvad omfånget beträffar ganska anspråkslösa, men i fråga om halten verkligt värdefulla svenska utställningen i betraktande.

Sverige, som representeras af öfver fyrtio utställare, har gjort ett vackert inlägg, särskildt inom grupp II, som omfattar bergs- och metallindustri.

Hela den ena fondväggen upptages af Grängesberg—Kirunavara—Luossavara-montern: en hel del malmprofver, brutna ur de norrländska bergen samt ett ståtligt af Axel Sjöberg måladt landskap från järnmalmsdistrikten högt uppe i Norrland.

Stor uppmärksamhet väcker Sandvikens sågblad om 25 meters längd (det största som intill denna dag blifvit gjordt), ett stålband om 1,531 meters längd samt ett par höga kandelabrar af kallvridet järn.

FRÅN CERVANTESJUBILEET I SPANIEN. FOTO FÖR IDUN AF MANUEL ASENJO, MADRID. 1. KYRKAN S:TA MARIA I ALCALA, I HVILKEN CERVANTES DÖPTES DEN 9 OKT. 1547. 2. MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA; PORTRÄTT AF BARTOLOME MAURA. 3. FÄNGELSET I ARGAMASILLA, I HVILKET CERVANTES FÖRFATTADE FÖRSTA DELEN AF "DON QUIJOTE". 4. DEN KUNGLIGA FAMILJEN, SENATENS DEPUTERADE M. FL. FRAMFÖR KONGRESSBYGGNADEN UNDER CERVANTESFESTEN I MADRID. 5. HERTIGEN AF SOTOMAYOR NEDLÄGGER KONUNG ALFONS KRANS VID FOTEN AF CERVANTESSTODEN. 6. FRÅN BLOMSTERKORSON. MARKISINNAN DE IVANREY, SOM ERHÖLL 1:STA PRISET.

, Verkligt vackra utställningar presenteras vidare af aktiebolaget Österby bruk, som frambringar ett järn fullkomligt fritt från fosfor, Uddeholms aktiebolag, Hults bruk, metallurgiska patentaktiebolaget m. fl.

Den andra fondväggen upptages till större delen af nordiska grufaktiebolagets monter, omfattande kartor, fotografier, malmprofver m. m.

Inom grupp 7, som omfattar landtbruksmaskiner, deltaga våra större fabriker för tillverkning af mjölkseparatorer: aktiebolaget Separator, aktiebolaget Rotator, aktiebolaget Baltic Separator och Svenska Centrifug-aktiebolaget.

Tidaholms bruksaktiebolag och Tranås måleri- & träförädlingsaktiebolag utställa möbler, och Rörstrands smakfulla monter med tallrikar och vaser i olika former, färger och storlek väcker mycken beundran.

Bland utställare märkas vidare aktiebolaget Lux, Jönköpings och Vulcans tändsticksfabriksaktiebolag, aktiebolaget de Lavals ångturbin, Köpings mekaniska verkstad, aktiebolaget Alpha m. fl.

Utställningen gör i sin helhet ett mycket fördelaktigt intryck och härtill bidraga i väsentlig mån de smakfulla anordningarna, hvaraf hedern tillkommer arkitekten, herr Gustaf Wickman. Väggarna äro blå med gula bårder samt prydda med ett par ståtliga dekorationer af svenska flaggan och riksvapnet. Taket är äfvenledes hållet i blått med gula kronor.

De båda ingångarne, som äro belägna på hvardera långsidan bildas af ett par höga fyrkantiga pelare, uppbärande byster af Oscar II och Carl Johan, Gustaf Vasa och Gustaf II Adolf samt ett mycket vackert öfverstycke med stiliseradt granmotiv och »Suède» i blåa bokstäfver på gult kläde.

Från de båda ingångarna löpa åt ömse sidor en rad pelare med byster af Nordenskköld, Nils Ericson, H. Göransson, Nobel, John Ericson, Berzelius, Schéele, Axel Oxenstjerna, Linné och Ahlströmer.

Förutom interiörerna har Idun satts i tillfälle att i dagens nummer återgifva bilden af svenska konsuln i Liège M. Maurice Braconier som åtagit sig värfvet som generalkommissarie, hvarigenom han ställt sin framstående personlighet och sitt stora inflytande till den svenska utställningsafdelningens tjänst.

Tage.

UR DAGSKRÖNIKAN.

ETT NYTT KONSULTATIVT STATSRÅD. Vid konseljen sistlidne fredag utnämndes till konsultativt statsråd efter statsminister J. O. Ramstedt expeditionschefen i justitiedepartementet J. E. Petrén.

Statsrådet Petrén, som är född 1863, blef expeditionschef i justitiedepartementet 1902.

Det nya statsrådet åtnjuter anseende som en mycket skicklig jurist och en framstående expeditionskarl.

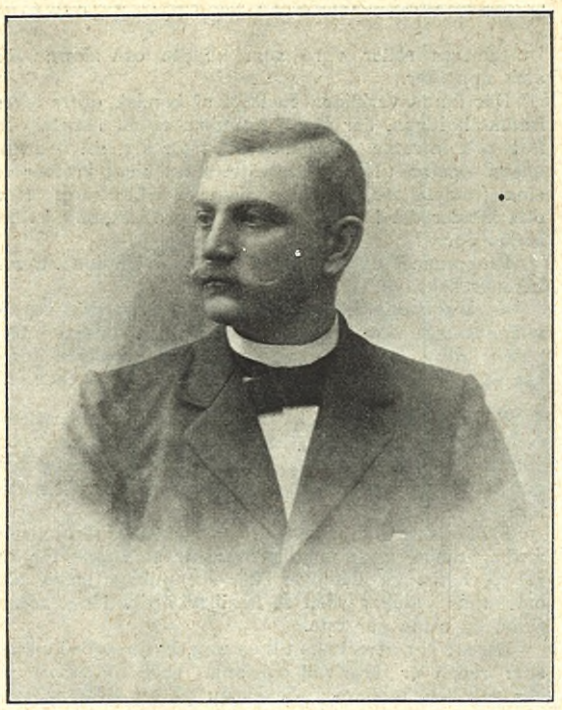

STATSRÅDET J. E. PETRÉN.

TENNISVECKAN I STOCKHOLM. Kronprinsens lawntennisklubb har i dagarne afslutat sin sedvanliga internationella vårturnering. För att deltaga i denna lawntennisveckas nio olika täflingar hade som vanligt infunnit sig en mängd framstående tennisspelare och damer från in- och utlandet, och många vackra och spännande täflingar ägde rum.

Vid prisutdelningen, som förrättades af kronprinsen i den stora lawntennispaviljongen vid Sturevägen, hyllades som främsta pristagare fröken S. Castenskiold från Köpenhamn samt hr N. Boström, hvilka gått segrande ur de förnämsta täflingarna. Hr Boström har bl. a. eröfrat Löwenadlers vandringspokal.

Vid detta tillfälle togs den gruppbild af i täflingarna deltagande personer, som vi meddela i dagens nummer. Å denna synes i midten kronprinsen, omgifven af damerna. Dessa äro från vänster till höger: miss S. Jewsburg från Manchester (1:a pris tillsammans med hr Nordenson i fyrkandsspel) — fröken L. Östman — fröken S. Hedenstjerna — fröken S. Castenskiold från Köpenhamn (1:a pris och Löwernadlerska vandringspokalen i täflingen för skandinaviska damer, 1:a pris i tvåhandsspel med förutgifning, 2:a pris i tvåhandsspel) — fru M. Adlerstråhle (1:a pris i tvåhandsspel

Köp Venersborgs BARNSKODON!

Bästa svenska fabrikat!

INREGISTRERADT FABRIKS-MÄRKE A. F. CARLSSONS SKOFABRIK VENERSBORG

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,

Venersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i landet.

GRUPPBILD AF DELTAGARNE I DE INTERNATIONELLA LAWNTENNISTÄFLINGARNA I STOCKHOLM VÅREN 1905. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. SE VIDARE »DAGSKRÖNIKAN».

för damer, 2:a pris tvåhandsspel med handicap, 2:a pris i skand. damers täflan). På kronprinsens andra sida sitta: fru M. Boström — fröken E. Krafft — fröken V. Krafft — fröken Norselius — fröken J. Gadd.

Bland herrarne märkas: mr J. Powell, London (1) — hr O'Hara Murray, Berlin (2) — d:r Pearce, London (3) — mr H. W. Bartram, London (4) — monsieur P. Verdé Delisle, Paris (5) — hr C. Kempe, Uppsala (6) — hr W. Boström (7) — prins Wilhelm (8).

CERVANTESJUBILEET. Hela Spanien har i dessa dagar firat 300-årsminnet af den spanska vitterhetens förnämsta monumentalverk, Cervantes världsberyktade roman »Don Quijote», hvilken först offentliggjordes år 1605. Med anledning däraf meddelar Idun i dagsnumret några bilder från det glänsande jubileet.

Miguel de Cervantes Saavedra föddes af adliga, men fattiga föräldrar i den lilla staden Alcala de Henares år 1547 och kom tidigt till Madrid, där han bedref humanistiska studier och redan från unga år visade böjelse för litterära sysselsättningar. År 1570 tog han krigstjänst i den här, som Spanien då underhöll i Italien, samt deltog därefter i de olyckliga krigen i Tunis 1573—74. När han efter dessa skulle återvända till Spanien, blef det fartyg, hvarpå han befann sig, taget af sjöröfvare och han själf förd till Alger, där han måste tillbringa fem år som slaf i sträng fångenskap. Slutligen blef han lösköpt och kom hem — dock endast för att möta nya vidriga öden. Så deltog han i härnadståget mot Portugal och författade under detta herderomanen »Galatea», som lade grunden till hans litterära rykte. År 1584 lämnade han krigstjänsten, gifte sig och slog sig ned i Madrid, där han under de närmaste åren författade ett 30-tal teaterstycken. Sedermera flyttade han till Sevilla, där han förtjänade ett knappt uppehälle som kronouppbördsman. På anstiftan af en ovän kastades han, till följd af någon bristande formalitet i sin ämbetsutöfning, i fängelse i Argamasilla de Alba, en liten stad i La Mancha, och under de åtta veckor, han här tillbragte i fångenskap, författade han första delen af sin sedan så världsberömda roman *Il ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha*. Dess senare del utkom först året efter författarens död, som inträffade i Madrid den 23 april 1616.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN. Reprisen af Donizettis operabuffa »Kärleksdrycken» var ett ej oäfvet grepp af direktionen, tack vare de för partierna så väl lämpade krafterna. En skälmskare, gladare och mera välsjungande Adina än fru *Hellström* kan man titta efter hvar som hälst ute i Europa, och hrr *Malm*, *Oscár* och *Stiebel* i respektive Nemorinos, Belcorts och doktor Dulcamaras roller voro som klippta och skurna för sina uppgifter.

Där fanns verkligen en fläkt af komisk opera öfver framställningen, där fanns tjufpojkaktighet i spelet och fart och intresse. Man fick klart för sig, att den komiska operan tillåter eller rättare bestämdt kräfver af sina framställare, att de skola vara människor. Hur ofta händer det i den naturfientliga produkt, som kallas seriös opera?

Programmet utfylldes med baletten »Undina». hvars koreografiska värde är ringa.

— I söndags debuterade hr *Schweback* från Östermalmsteatern som Tonio i »Regementets dotter». Debuten utföll ganska förmånligt, ehuru sångaren ännu har åtskilligt att lära, särskildt i vokalt hänseende.

DRAMATISKA TEATERN har med sitt senaste nyhetsprogram införlifvat Gustav Wieds skådespel "Den gamla paviljongen", hvari den fantasifrodige humoristen gör ett försök att tala allvarligt om människors lefnadsfärd.

Själfva historien, godsägarfruns tillfälliga förbindelse med gårdens unge, ståtlige trädgårdsmästare för att få ett barn, på det hon efter sin sjuklige mans död må kunna rädda gården åt familjen, äro vi länge sedan förbi, då ridån går upp.

Barnet har utvecklats till en ung, förtjusande kvinna, som redan är förlofvad och snart skall bli husfru på gården, och modern arbetar nu på att få trädgårdsmästaren aflägsnad från godset, tar löfte af honom att han skall resa till Amerika, på det att hemligheten med det illegitima fadersskapet ej må röjas.

Strax före afresan skjuter trädgårdsmästaren sig emellertid i den gamla paviljongen, som varit scenen för hans enda kärleksmöte med godsets fru, och därmed slutar stycket.

De två första akterna inrymma ett par alldeles förträffliga scener af träffsäker och gripande skildringskonst, hvaremot den tredje akten med trädgårdsmästaren och skogvaktaren, som sitta och supa sig fulla på paviljongtrappan, innan den förstnämnde går in och tar sig af daga, är enbart pinsam och brister totalt i den effekt, som författaren afser.

Utförandet hedrar teatern. Fru *Dorschs* myndiga och viljefasta godsfru, hr *Skånbergs* med öfverraskande verkningsfull natursanning och känsla framställda trädgårdsmästare, halft förfallen af att gå och småsupa, fru *Bosses* fina och skälmska återgifvande af den unga dottern, herr *Arehns* käcka fästman — herr A. skall vara hygglig och banta bort sin runda mage à la toddygubbe! — och herr *Envalls* gamle skogvaktare, darrande af år och sprit, alla gåfvo de något individuellt, som verkade äkta.

Efterpjäsen "Kolleger", en tysk enaktare, som skildrar kapriserna hos en af konstnärsfåfänga halfgalen pianist, gaf fröken *Borgström* samt hrr *Hansson* och *Hamrin* tillfälle att släppa lös sitt farshumör och göra själfva pjäsens oafbrutna gräldialog någorlunda njutbar. Ty i och för sig var stycket mer än svagt.

E. H—n.

Alla komma att ångra sig

som ej i tid insända sin röstsedel till den af Idun föreslagna

Kvinnoakademien.

Vi förbereda nämligen åt dem, som af intresse för saken hörsamma vår uppmaning och inom denna månads utgång ifylla och insända den med n:r 17 följande omröstningsblanketten

en särskild öfverraskning

hvilken vi hoppas de skola finna angenäm, men hvilken vi kunna röja först

i julnumret

samtidigt med att omröstningsresultatet offentliggöres. Skjut därför nu ej längre upp med att afgifva eder röstsedel!

Bibelupplagan.

Till prenumeranter å *Iduns Bibelupplaga* följer med detta nummer bibelverkets tionde ark, upptagande fortsättning af Marci Evangelium, kap. 3—7, samt en helsidesbild: "Jesus utdrifver en ond ande" af professor frih. *Gustaf Cederström*.

GARGAROL

välsmakande, koncentreradt, antiseptiskt munvatten.

Hämmar **syrebildning** i munnen, skyddar därför **tänderna**.

Bruksanvisning å intyget.

Obs.! Stänkproppen förlagd i flaskhalsen. **Obs.!**

HYLIN & C:o F. A.-B.
STOCKHOLM.

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af **Hafregryn & Korngryn** erhålla Hafregrynskvarnen "Sveas" i London med **Guldmedalj** belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om ½ & ¹/₂ kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halfkilopaketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregrynskvarnen SVEA,
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.

Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo:

Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjölk 87, Korngryn 116, **Hafregryn 153.**

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmodersskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 MAJ 1905.

Söndag: Soppa på murklor; stekt hvitling med maître d'hôtelsmör och potatis; kalfkotletter med parmesanost och makaroner; rabarberkompott med vispad grädde och mandelspån.

Måndag: Pudding af kött med potatismos; krusbärssoppa med vispad grädde och skorpor.

Tisdag: Grönsoppa med mjölk; kokt makrill med persiljesås.

Onsdag: Refbenspjäll med potatis och lingon; rismjölspudding.

Torsdag: Ärter med fläsk; plättar med sylt.

Fredag: Stekt kalfbog med potatis; lingonpäron med grädde.

Lördag: Ärtpuré med rostadt bröd; pannbiff med potatis.

RECEPT:

Soppa på murklor (f. 6 pers.) ½ lit. konserverade toppmurklor, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, cayennepeppar, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Murklorna jämte sitt spad, påsättas i den kokande buljongen och få koka omkr. 1 tim., hvarefter buljongen silas. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen tillsättes litet i sänder, och soppan får under rörning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen och soppan tillslås under kraftig vispning.

Murklorna skäras i skifvor pch serveras i soppan.

Stekt hvitling med maître-d'hotel-smör (f. 6 pers.) 1 ½ kg hvitling, 1 ½ msk. salt, 1 tsk. ättika.

Till panering: 2 msk. hvetemjöl, 1 ägg, ½ kkp. stötta skorpor.

Till stekning: ½ kg. flottyr.

Till garnering: Persilja, 1 tomat i skifvor.

Maître-d'hôtel-smör: 150 gr. godt smör, 1 msk. fint hackad persilja, 1 tsk. citronsaft, ½ tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar.

Beredning: Hvitlingen rensas sköljes väl och torkas. Fisken skäres i fileter, ryggbenet samt skinnet och alla småben borttagas. Fileterna ingnidas med salt och ättika och få ligga omkr. 1 tim. De torkas därefter med en fiskhandduk, doppas i mjöl, därefter i ägg och sist i de stötta skorporna. Flottyren upphettas i en långpanna, tills den är rykande het, fileterna iläggas och kokas vackert bruna och spröda.

De uppläggas på bruten servett och garneras med persilja samt skifvor af tomat.

Fisken serveras med maître-d'hotelsmör.

Smöret röres, tills det blir hvitt och pösigt, då tillsättes den fint hackade persiljan, citronsaften och kryddorna och smöret upplägges i såskål.

Anm. Fisken bör serveras genast den är kokad, annars blir den seg.

Kalfkotletter med parmesanost (f. 6 pers.) 9 kalfkotletter, 1 liten msk. salt, ½ tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 2 msk. grädde, 4 msk. stötta skorpor, 2 msk. rifven parmesanost, 3 msk. smör (60 gr.), ½ lit. kokande vatten, ½ tsk. Liebigs köttextrakt, ½ tsk. salt.

Makaroner: 2 kkp. idealmakaroner, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 4 msk. tomatpuré.

Beredning: Kotletterna tvättas med en duk, doppad i hett vatten, huggas, bultas lätt på båda sidor samt putsas väl. De beströs med salt och peppar, doppas i det uppvispade ägget blandadt med grädden samt vändas i en blandning af de stötta skorporna och den rifna osten. De brynas därefter i smöret i en tackjärnspanna, nedläggas i en järnkastrull, pannan urvispas med det kokande vattnet tillsatt med köttextraktet och saltet, och såsen hälles öfver kotletterna. De få därefter färdigsteka med tätt slutet lock under ¼ tim.

Makaronerna sköljas i kallt vatten, påsättas i kokande saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, då de upphällas i durkslag och öfverspolas med varmt vatten. De läggas i ett fat och tomatpurén tillsättes under försiktig rörning.

Makaronerna uppläggas på midten af ett varmt serveringsfat, kotletterna rundt omkring och såsen hälles öfver.

Rabarberkompott (f. 6 pers.) Till sockerlagen: 250 gr. toppsocker, 1 ½ dcl. vatten, ½ kg. skuren rabarber, (¼ gr. vanilin).

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Rabarberstjälkar af mellanstorlek äro bäst. Den yttersta hinnan afdrages, och stjälkarna skäras i 3 cm. långa bitar, som vägas. De sköljas hastigt, få väl afrinna, nedläggas i sockerlagen och få koka mjuka, hvarefter de upptagas med hålslef och läggas i kompottskålen. Lagen kokas därefter, tills den blir simmig och hälles öfver rabarbern. Om så önskas tillsättet litet vanilin. Den serveras kall med vispad grädde.

Pudding af kött med potatismos (f. 6 pers.) 1 lit. kokt eller stekt kött, 2 små rödlökar, 3 msk. smör (60 gr.), ½ msk. salt, 1 tsk. hvitpeppar, 4 dcl. buljong.

Potatismos: 1 ½ lit. potatis, 1 kkp. oskummad mjölk, 2 ägg, 1 msk. kallt smör, 1 tsk. socker, 1 tsk. salt.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet skäres i tärningar och drifves genom köttkvarn. löken skalas, hackas fint och brynes jämte köttet i smöret, hvarefter kryddorna tillsättas. Potatisen råskalas, kokas mjuk och pressas genom purépress eller mosas sönder med en gaffel. Mjölken, de uppvispade äggen, smöret och kryddorna tillsättas och moset arbetas, tills det liknar skum. En form smörjes med smör, och beströs med stötta skorpor, ett hvarf af potatismoset iläggas och därefter hälften af det brynta köttet, som öfverhälles med litet af buljongen. Öfversta hvarvet bör vara potatismos, som öfverströs med stötta skorpor och krusas vackert med en sked.

Puddingen gräddas i ugnen omkr. ½ tim. Den serveras med öfverblifven steksås eller skiradt smör.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen.

Använd därför endast

Gyllenhammars patenterade hafregryn, hafremjöl

som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.

Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Hallon-saft-kräm,

utomordentligt delikat, tillagas på ett par minuter medelst Lagermans Saft-kräm-pulver »Tomten».

Betydligt billigare men mera aromrik och välsmakande än hemmalagad.

Säljes öfverallt à 25 och 40 öre pr paket. Ett paket räcker till resp. 4 och 8 personer.

Grönsoppa med mjölk (f. 6 pers.) 2 morötter. ¼ rotselleri, ½ purjolök 1 ½ msk. smör (30 gr.). ½ lit. vatten 1 blomkålshufvud, 1 kkp. färska ärter eller 1 burk konserverade, 1 msk. smör, 1 ½ msk. mjöl. 1½—2 lit. oskummad mjölk, ½ hg. spenat, 6 persiljestjälkar, salt, socker, 1—2 äggulor, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Morötterna sköljas skrapas och skäras i tunna skifvor, selleri och purjolöken ansas och skäras i fina strimlor. Rostakerna och purjon fräsas i smöret och påsättas i ½ lit kokande vatten och få koka, tills de äro mjuka. Blomkålen rensas och får ligga i ättiksblandadt vatten 1 tim., hvarefter den påsättes jämte ärterna i kokande, saltadt vatten.

Mjölken kokas upp. Smör och mjöl sammanfräsas och mjölken påspädes litet i sänder, den rensade och sköljda spenaten tillsättes och soppan får koka 10 min., hvarefter grönsakerna och rotsakerna med sitt spad tillsättas jämte den fint hackade persiljan, och soppan afsmakas med kryddorna Äggulorna och grädden vispas i soppskålen och soppan tillslås under krafttg vispning.

Anm. Användes konserverade ärter, upphettas dessa i sin burk och tillsättas sist.

LEDIGA PLATSER

Avesta Samskola.

En plats för **lärare eller lärarinna** blir ledig vid detta läsårets slut. Undervisningsskyldighet hufvudsakligen i matematik och naturlära. Lön 1,200 kr. pr år. Ansökan insändes före d. 28 maj till Föreståndarinnan för Avesta samskola, adr. Avesta.

Lärarinna för några barn, som skulle in i läroverkets 3:dje klass, önskas i höst. Betyg och fotografi samt löneanspråk sändas till Kyrkoherde Villner, Ramfall.

I familj på landet önskas till hösten lärarinna för tvänne flickor 13 och 15 år. Den sökande bör vara van att undervisa, särskildt i tyska, engelska och musik samt för öfrigt hafva ett godt och anspråkslöst sätt. Svar till »H», Kinnekulle, Gössäter.

Lärarinna.

Vid **Majornas Elementarläroverk för flickor,** Göteborg, önskas till nästa läsår en lärarinna med undervisningsskyldighet i matematik inom skolans mellersta och högsta klasser, tyska språket i lägre eller mellanklass och eventuelt geografi och svensk historia i lägre klass. Kompetensvillkor: Högre lärarinneseminariet eller Fil. kandidatexamen jämte profår. Lönevillkor: 1,200 à 1,300 kr. med förhöjning enligt löne-reglering. Ansökningar jämte betygsafskrifter, ställda till Styrelsen, insändas till Föreståndarinnan före d. 25 maj.

En undervisningsvan, hälst kristligt sinnad lärarinna, erhåller god och stadigvarande plats i höst om ansökan ämte betygsafskrifter märkta: »2 elfvaåriga elever» insändas till Iduns exp. f. v. b. Sökande måste äfven kunna undervisa i musik och handarbeten.

Lärarinneplats i Stockholm.

Vid högre flickskola är nästkommande läsår plats ledig för lärarinna i matematik och naturkunnighet. Lön 1,200—1,500 kr. beroende på kompetens. Ansökningar insändas före 30 maj till skolföreståndarinnan A. Detthow, Birger Jarls gatan 35, Stockholm.

Biträdande lärarinnebefattningen

vid nybildad privatskola är ledig till hösten. Undervisningsskyldighet, hufvudsakligen i de förberedande klasserna. Lön till en början 500 kronor jämte bostad, vedbrand och lyse. Ansökningar åtföljda af betyg och referenser insändas före maj månads utgång till Doktor E. Wikner, Ockelbo.

I värmländskt hem önskas för nästa läsår kompetent lärarinna att i vanliga skolämnen jämte musik undervisa 2:ne flickor, den äldre till 7:de och den yngre till 6:te klassen. Reflekterande härå torde med bifogande af betygsafskrifter och pretentioner vända sig till »Värmländskt hem» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Epidemisjuksköterska

önskas för Lindesbergs distrikt. Lön 600 kr. jämte hyresersättning 100 kr. och dagaflöning 50 öre. Sökande torde insända betygsafskrifter till D:r H. Wahlström, Lindesberg.

Föreståndarinnebefattningen

vid Falkenbergs fattiggård är ledig och skola af betyg åtföljda ansökningar, ställda till fattigvårdsstyrelsen härstädes, vara inlämnade före den 1 juni 1905. Lön 350 kr. pr år samt fri bostad och vivre. Falkenberg den 5 maj 1905.

Fattigvårdsstyrelsen.

Husföreståndarinnan.

En musikalisk dam af god familj, villig och kunnig att sköta ungkarlshushåll, erhåller förmånlig anställning på landet vid större industriel anläggning i Norrland, om svar hälst åtföljdt af fotografi och rekommendationer, med uppgift om ålder och löneanspråk insändes till »Två ungherrar» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Hushållerska och husföreståndarinna, bildad och fullt kunnig i matlagning, önskas att förestå bättre ungkarlshem å landet i mellersta Sverige. Svar med fotografi, betyg, referenser och uppgift om löneanspråk snarast till »Embetsman 40» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Huslig, bättre flicka med godt sätt och yttre, erhåller förmånlig, bekväm plats att sköta bättre ungkarlshem. Svar med fotografi under märke »Goda vitsord» till Sydsvenska Annonsbyrån, Malmö f. v. b.

Barnsköterska eller barnjungfru, som är snäll vid barn och har ett vänligt sätt, samt godt uppfostrande, erhåller genast plats mot hög lön. Svar med betyg till »God plats i landsorten» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

En medelålders,

bättre, sällskaplig flicka erhåller plats som föreståndarinna för ett ungkarlshem. Svar till »H. D.», Iduns exp.

Bättre flicka om 17 år, som skrifver fort, får angenäm plats här ¹/₆. Svar till »Familj 2», Stockholm p. r.

Platsen som **1:sta sköterska** vid Länslasarettet i Finspong blifver ledig den 1 nästkommande augusti. Ansökningar, åtföljda af betygsafskrifter (afgångsbetyg från skola) och prästbevis insändas till Lasarettsläkaren, Finspong före 1 juni.

Villkor: 400 kr. pr år jämte allt fritt.

Bildad, anspråkslös, sykunnig flicka önskas som barnfröken. Barnjungfru finnes. Svar omgående, fotografi, lönepretentioner. Fru Nordenankar, Lustigkulle, Eksjö.

Kvinnligt biträde.

I pappersbranchen **fullt hemmastadd** flicka med godt sätt mot kunder erhåller varaktig plats i dylik affär. Fotografi jämte afskrift af rekommendationer eller referenser torde inom 14 dagar sändas till »Kvinnligt biträde», Norrköping p. r.

På grund af sjukdomsfall finnes nu genast plats å herregård för en ordentlig, pålitlig och snäll barnjungfru. Svar med rekommendationer torde sändas till »Maj 1905», Norrköping p. r.

En bättre, stadgad, ordentlig och helst troende flicka, kan i följd af sjukdomfall erhålla plats i familj (2 personer) på landet, ej långt från stad. Den sökande bör vara något kunnig i matlagning samt villig att utan jungfru sköta hushållet. Svar till **»Familjemedlem»,** Örebro p. r.

En arbetsam, sparsam och villig flicka, kunnig i finare matlagn., får plats i familj. Svar till »Hushållsfröken» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Bättre, anspråkslös flicka, som mot fritt vivre önskar lära matlagning och alla i ett hem förekommande sysslor, mottages i större hushåll på bruk. Svar till »Ö. F. H», Iduns Exp.

Som husmors hjälpreda får en duglig bildad flicka god plats. Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsgat. 27, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

Lärarinna önskar under sommarmånaderna ferieläsning, i familj, för barn mellan 7—14 år. Svar märkt »Folkskolelärarinna», Landskrona p. r.

En folkskolelärarinna

önskar plats under sommarmånaderna antingen såsom vikarierande lärarinna i folkskola eller såsom lärarinna i familj för barn mellan 7—14. Svar märkt »Ex. Folkskolelärinna» sändas till Landskrona p. r.

Folkskollärarinna, undervisningsvan, musikalisk, talar tyska, van vid husliga bestyr, söker sommarplats, fritt vivre. Svar »Gladlynt» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Informator

med flerårig undervisningsvana och utmärkta rekommendationer önskar plats för sommaren eller för 1 år. Svar sändes benäget till »E. P.» Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka, som genomgått 7-klassigt läroverk, önskar under sommaren undervisa mindre barn, är villig deltaga i husliga göromål. Svar mottages tacksamt af »G. H.», p. r. Strömstad.

Att undervisa i piano och Tyska önskar ung flicka af god familj plats öfver sommaren. God och grundlig utbildning samt undervisningsvana i piano. Tyska studier i Dresden. Referenser lämnas och önskas. Svar till »22 år 05», Iduns exp.

Sjukgymnast

språkkunnig, med utmärkta betyg, önskar under sommarmånaderna plats vid badort, i familj eller medföljа äldre dam på resa, Svar till »Energisk och intresserad», Iduns Exp.

Kvinnlig sjukgymnast, äfven van vid sjukvård, önskar medföljа ensam dam eller familj till badort. Goda rek. Svar till »I. K. 28», Iduns exp.

En 15-årig flicka önskar under skollofvet hos någon familj på landet undervisa minderåriga eller som sällskap åt någon jämnårig, mot fritt vivre. Goda skolbetyg finnes. Svar för vidare upplysningar till »15-årig», Iduns exp., Stockholm.

Ung nyutexaminerad

skolkökslärarinna önskar under sommaren plats, i större hushåll på landet eller i stad. Svar till »22 år», Iduns exp

Ung folkskolelärarinna önskar plats öfver sommaren att vårda barn, meddela undervisning, biträda i hushåll e. d. Svar till »Westa», Gefle p. r.

Kvinnlig gymnastikdir.

önsk. i som. ge massage åt patient på landet. Utmärkta rek. fr. läkare och patienter. Svar till »Legit., glad gymnast», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Gymnasist ur 7. klassen önskar plats såsom informator eller sällskap under sommaren. Svar till »O. —05», Iduns exp., emotses med tacksamhet.

Bildad flicka önskar gå frun tillhanda i godt hem på landet. Har genomgått »Handarbetets Vänner» och deltagit i hushållsgöromål. Svar till »20 år», Iduns exp.

En 19 års flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats i familj som sällskap och hjälp att medfölja till landet eller badort. Svar till »Elsa 19 år», Iduns exp., Stockholm.

Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm, Riks 85 65, Allm. 111 87, ansk. Lärarinnor, Värd., Sällskaps-, Kontors-, Hushålls- och Barnfröknar.

Ung, glad, arbetsam flicka önskar plats som hjälp och sällskap. Har i ett godt hem deltagit i husliga sysslor, musikalisk, umgängesvan, genomgått 8-klassigt läroverk med skolkökskurs. Svar till »Ordentlig och frisk», Iduns exp., Stockholm.

Ung flicka, musikstuderande i Stockholm, önskar under sommarferierna anställning i godt hem för att undervisa i violin och piano eller som sällskap mot fritt vivre och fria resor. Närmare meddelar Fredr. Bremerförb.

Ung, elementarbildad, musikalisk flicka önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Hälst i Stockholm. Svar märkt »20 år», Mariestad, p. r.

Ung flicka med god uppfostran önskar mot fritt vivre taga plats på prästgård eller större herrgård för att lära hushåll. Svar till »Ung flicka 18 år», Iduns exp.

Värdinneplats önskas från den 1 juli aktningsvärdt hem af enkel huslig flicka som äger vana att på egen hand sköta ett hem. Fina betyg och rekommendationer finnas. Svar till »M. N 1905», Upsala.

Värdinneplats

i privat hem eller som husfru i pensionat eller vid offentlig inrättning önskas af därtill kompetent, bildad, medelålders dam med de finaste betyg och referenser. Svar märkt »E. 1905» till Iduns Exp.

Plats önskas genast i god familj af ung flicka, såsom biträde på kontor. Är äfven villig deltaga i husliga göromål och handarbeten. Kunnig i bokföring, stenografi och maskinskrifning. Vill anses såsom familjemedlem. Goda rekommendationer. Lön enligt öfverenskommelse. Svar till »1905» Hörby p. r.

Plats som barnfröken eller sällskap åt sjukling önskas af flicka med goda rek. Svar till Venersborgs Egendoms- & Tjänstebyrå, Venersborg.

Ung, anspråkslös, bildad flicka önskar för sommaren (ev. längre tid) plats i fam. att mot fritt vivre gå frun tillhanda. Är äfven kunnig i klädsömnad och villig läsa med barn eller deltaga i skrifgöromål. Svar till »Ibsen», p. r. **Lund.**

Bild. musik. flicka önsk. under sommaren plats på landet som sällskap hos lindrigt lungsjuk dam. Svar till »X», Iduns exp.

Inackorderingsbyrån Hamngatan 2, 3 tr. Norrköping, anskaffar verkligt goda lärarinnor, sällskapsdamer, barnfröknar och hushållsbiträden. Öppet 12—2 & 4—6. **Rikstel. 9 16.**

Anspråkslös flicka, 17 år, frisk och duktig, som genomgått 8-klassigt läroverk önskar i sommar god plats mot fritt vivre. Är villig att undervisa i skolämnen, biträda med husliga sysslor och skrifning eller som sällskap på resa. Närmare genom Fröken A. Rönström, Lund.

En hurtig, anspråkslös flicka önskar plats som vårdinna eller att medfölja familj till landet för att hjälpa till med allt som förekommer i ett hushåll samt sömnad. Svar till »M. S. 1905», Iduns exp.

Ung, bättre flicka, som med högsta betyg genomgått 7-klassigt läroverk, önskar öfver sommaren plats i familj att läsa med mindre barn. Svar emotses tacksamt till »H.», Eskilstuna p. r.

I familj på landet eller å pensionat önskar undertecknad under sommaren (helst juli) mot fritt vivre meddela undervisning i finare handarbeten. Ref. lämnas. Svar till fröken Alma Hultbom, Linköping.

Bildad, barnkär flicka, van deltaga med matlag., sömnad, husliga bestyr, söker plats. Svar »Tålamod» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Ung anspråkslös flicka af god familj, kunnig i husl. värf, musik och handarbeten, önskar plats, där hon kan vara till hjälp och verkl. nytta. Svar märkt: »Familjemedlem», Sundsvall p. r.

Plats som sällskap och lektris

önskas af ung, bildad flicka af god familj. Äfven villig biträda i hushållet. Svar till »Språkkunnig», Iduns exp.

En väluppfostrad flicka, 26 år, kunnig i matl., bakn., kläd- o. linnesöm., äfven något glansstrykning och för öfrigt allt som hör till ett ordnadt hem önskar plats nu genast i familj eller att sköta hushåll åt ungherre eller enkeman. Svar till »X. Y. Z», Flen p. r.

Inackordering.

Flickor från bildade hem, som önska lära sig hushållsgöromål, erhålla inackordering i treflig familj i naturskön och liflig trakt af Småland. Vidare meddelar Fru Anna Schmidt, Vernamo.

Inackordering,

önskas för tjänsteman med fru, från slutet af juli i vacker trakt, hälst Värmland. Godt bord, goda sängar och tillfälle till kalla bad önskas. Svar till »Justitierådman», Norrköping p. r.

Inackordering

erbjudes för längre tid å härligt och skogrikt belägen egendom i utmärkt godt och stilla hem. Svar till »Vestkusten», Grodhed.

I södra Skåne

i godt hem önskas inackordering för bildad flicka af god familj under sommaren. Tillfälle att få deltaga i hushållet önskas. Svar med noggranna upplysningar torde snarast möjligast sändas till »L. M.», Linköping p. r.

I skogstrakt, hög luft, tillfälle till kalla bad finnes god inackordering. Barn hvilka behöfva hjälp vid ferieläsning mottagas äfven, god omvårdnad. Svar till »Sommaren 1905», Svenljunga.

Några veckors god inackordering i treflig familj, önskas i slutet af Juli, helst nära vestkusten med tillfälle till bad. Svar till »Semester», Smålandsposten, Wexiö.

I det naturskönt belägna Båstad erhålles god inackordering hos fru Christine Andersson.

För en bröstsjuk, ung dam, önskas inackordering på landet i skogstrakt, hälst i Småland. Svar med prisuppgift torde sändas under adress »E. G.», Göteborg 7.

Angenäm sommarvistelse.

Inackordering erhålles å Grimstorps Pensionat, 2 km. fr. Sandhems jvgsst. Högt läge. Skog o. sjö. Vacker trakt. Prospekt fr. Grimstorps Pensionat, Sandhem.

För en skolflicka finnes till hösten god inackordering i vänligt, bildadt hem å Östermalm. Ej inackorderingsställe. Svar till »God tillsyn» under adr. S. Gumæli Annonsbyrå, Stockholm.

Sommarinackordering för några damer erhålles i ett uti naturskön trakt beläget hem i närheten af Uddevalla och badorten Gustafsberg. Tillfälle till skogsluft. Härligt läge. Svar till »Sommarbostad», Uddevalla p. r.

Tvänne flickor i ålder af 22 och 11 år önskar till hösten inackordering i ett godt och angenämt hem hälst å Östermalm. Jämnårig kamrat till den yngsta flickan önskas. Svar till »Jämnårig kamrat», **Munkedal** p. r.

Under sommaren!

Inackordering för fyra anspråkslösa, bättre flickor. Naturskönt läge vid skog och sjö. Nära järnvägsstation. Öfverenskommelse med Fru Elin Personne, Ingatorp.

Vid Båstads hafsbad

erhålles inackordering för såväl enskilda pers. som hela fam. Svar till »Sommaren 1905», Iduns exp.

Rekreerande sommarlif.

I högt belägen skogig trakt af Södermanland emottages ungdom i inackordering under sommaren. Äfvensä emottagas tvenne unga flickor, som önska lära matlagning. Vidare genom Fröken E. Levin, Brunkebergsg. 3 A Sthlm. efter 26 Maj, Bie.

På landtegendom i Jämtland,

vackert belägen tre km. från Mörsils järnvägsstation, kan god och billig inackordering erhållas. Lungsiktiga mottagas ej. Läkareintyg fordras. Rikstelefon. Vidare meddelar Fru Anna Lithström, Österuppland, Mörsil.

Pension Hessling, Leubnitzerstr. 21, Dresden. Pension för unga flickor för vidare utbildning i språk, musik, målning, konsthistoria m. m. Närmare meddelar fröken E. G. Witt, Högre lärov. för flickor, Karlskrona.

Une dame française,

en sejour à Stockholm jusqu'au 10 Juin, voudrait emmener avec elle à Blois (2 h ½ Paris) une ou deux jeunes filles suédoises, pour les recevoir en pension dans sa famille et leur enseigner la langue française. Références à Stockholm: Öfverdirektör Lundberg, Brunkebergstorg 18, Bokförläggare Wahlström, Brunnsgatan 6, Fru Unger, Narvavägen 21. Adresse: Mademoiselle Métrot, Grefmagnigatan 15, 3 tr.

Konfirmander mottages till inack. och privat underv. 16/6—6/8 i den behagliga, för sitt präktiga läge så omtyckta Ekshärads prästgård, Värmland.

Under sommaren

önskas inackordering i prästgård för en 15 års gosse där han kan blifva konfirmerad. Prisuppgift till 27 maj. Svar »15 år 05», Iduns exp.

Skolynglingar.

Ledning af ferieläsning kan lämnas i Forssa komministergård, Näsby, med härligt läge invid sjön Uhren 1½ mil från Flen. God inackordering och omvårdnad utlofvas. Konfirmationsundervisning kan äfven erhållas. Moderat pris. Referenser: H. H. Biskop U. L. Ullman, Strengnäs, Lagerchefen H. Faber, Karduansmakaregatan 7, Stockholm. Svar till pastorsämbetet i Forssa adress Wadsbro.

Fransk Pension.

France, Blois S/Loir. 2 h. Paris.
Pur accent français. — Institution de Demoiselles. — Bel Etablissement. — Éducation soignée. — Cours faits par Professeurs de l'Université. — Examens. — Vie de famille. — Référ. Lector O. P. Behm & M:r Carl Sonnander, Gothembourg, Prix modérés.
D:ce M:lle **Piquot**, Officier d'Académie.

Å Pensionat i Vermland,

öppet från 15 maj till den 1 september å Kahlhytte herrgård, 20 minuters väg från Filipstad, mottagas sommargäster. Naturskönt beläget vid skog, berg och sjö (120 m. ö. h.). Billigt pris. Godt bord. Tillfälle till varma, kalla o. medikamentösa bad. Närmare upplysningar samt beställningar af rum genom Kamreraren Chr. L. Geijer, Filipstad.

Konvalescent- o. hvilohem.

I ett uti naturskön trakt beläget prästhem i Blekinge finnes tillfälle till inackordering jämte sjukgymnastik- och massagebehandling af kvinnlig gymnastikdirektör. Rekommenderas särskildt för nervösa sjukdomar. Prospekt sändes på begäran direkt eller från Svensk Bad- och Turisttidning. Adress Fru Maria Thorén, *Thorshult, Karlskrona.*

Flickpensionat Villa Daheim

(grundl. 1890) **Hannover,** Tiergartenstr. 21. Hush., vetensk., sällsk. Härligt läge v. skog. Utm. rek. i Skandinavien. Utm. tyska. Frau Eugenie Schulze-Seemann.

Pensionat Dahl—Kindlund,

Teatergatan 6, II, Stockholm,
rekommenderar sina komfortabla rum, med eller utan inack. på längre eller kortare tid. Allm. tel. 183 32. Rikst. 89 77.

HOTEL PRIMAVERA,

Via Veneto, Rom.
Innehafvare: Castelli & Atzel.
1:sta kl. Familjehotell, beläget midt emot Drottning Magueritas Residens och Svenska Ambassadhotellet.

Ålsbäck

(1 mil från Lysekil).

Härligt läge vid Gullmarsfjorden. Nybyggdt pensionat. Stor, vacker park med lawn-tennis- och croquetplaner. Fiske och segling. Nybyggdt kallbadhus. Öppnas den 27 maj.
Vidare genom **Olga Dahl,** Lysekil.

I hemmet Ebenezer,

nära Jönköping, finnes plats för några sinnesslöa barn. Hemmet har plats för 12 och är afsedt att vara ett litet familjehem, där den ömmaste och omsorgsfullaste vård ägnas barnen. Förfrågningar angående hemmet böra ställas till föreståndarinnan Fröken Anna Wilkens, Ebenezer, Jönköping.

1905 Hafskur-Anstalten **Arvidsvik** öppen 6 juni—6 sept.
Belägen midt emot och genom ett par minuters bekväm rodd i ständig förbindelse med **Marstrand.** Alla slags varma och kalla bad. Rum vid anstalten (nästan alla med utsikt åt hafvet) eller i kringliggande villor. God restaurant. Enkelt lefnadssätt och relativt små utgifter. Prospekt, rumbeställningar, upplysningar genom Badkontoret, Arvidsvik, Marstrand.
A. Krikortz.

Vid Vettern och Omberg
i härligaste natur
Borghamns Turisthotell.
Öppet 1 juni—15 sept. Godt bord. Propra rum. Varma och kalla bad. Ångaren »Motala Express» anl. Borghamn. Moderata priser. Rikstelefon. Prospekt fr. Sv. Turistföreningen eller Borghamn.

Under badsejouren öppnas i Fjällbacka en ny matservering. God kost, moderata priser utlofvas. Och får undertecknad härmed vördsammast anmäla sig i ärade badgästers hågkomst. Fru **Anna Andersson,** Fjällbacka.

Husmoderskola

vid Folkhögskolan Hvilan juni-aug. Tio elever. Matlagning, inläggning, syltning. tvätt m. m. Prospekt på begäran genom D:r L. Holmström. Hvilan pr Åkarp.
STYRELSEN.

Réglisse Florent

utmärkt lösande och välsmakande medel vidhosta och katarr. Säljes öfverallt.

Undertecknad anordnar

i Båstad under juli o. augusti mån. kurser i sv. folkdanser o. nyare salongsdanser för såväl skolungdom som äldre. Pris för kurs 10 kr. **HILMA TERSMEDEN.**

Välsorteradt lager af
Broderier, Valenciennes o. Knypplade spetsar.
H. Pihls Hvitvarumagasin,
Hamngatan 15, Stockholm.
Profver sändes på begäran

Öfverblifna nummer
af
Iduns Handarbetstidning,
från år 1903, 9 n:r, innehållande ett stort antal stilfulla och moderna originalmönster realiseras till 75 öre om beloppet insändes postanvisning till
Iduns exp., Stockholm.

Utan hälsa är allting — ingenting,

Ett ansikte förtäljer sin egen historia, och den är antingen om hälsa och lifskraft eller svårmod och lidande. **Nerver,** som äro svaga, kunna ej gifva ögat någon liflighet och glans, **blod,** som är orent och svagt i sitt omlopp, kan ej gifva blomstrande kinder.

Vid botandet af de flesta nervösa och många kroniska lidanden intager elektriciteten ett mycket framstående rum, då den tillämpas och användes på ett praktiskt och vetenskapligt sätt såsom detta lifgifvande fludium tillföres systemet medelst

D:r Sandens Elektriska Herculex-Batteri.

Detta äkta kroppsbattei för hembehandling har varit en tröstens vän till många, som uppgifvit hoppet att någonsin blifva botade. **Det är ett verksamt medel vid behandling af *Allmän och Nervös svaghet, Reumatism, Gikt, Ryggvärk, Hufvudvärk, Sömnlöshet, Dyspepsi,* alla de krämpor, som äro säregna för kvinnokönet, m. fl. lidanden.**

GRATIS! Närmare underrättelser angående denna elektriska hembehandling erhållas i den af D:r Sanden utgifna boken *"Vägen till hälsa"*, som gifver en mängd af värdefulla upplysningar för alla sjuka. **Den erhålles på begäran alldeles fritt, om adress insändes till**

Sanden Electric Company,
26 Malmskilnadsgatan, Stockholm.
Allm. Tel. 70 94. Rikstel. 21 59.

Tag hvilken Stockholmstidning som hälst, jemför den med
Svenska Dagbladet
och välj sedan den bästa!

LEA
OCH
PERRINS'
WORCESTERSHIRE
SÅS

är den ursprungliga och äkta, och tillverkad efter det ursprungliga receptet. Begär och mottag endast LEA & PERRINS' SÅS, hvilken är känd såsom den bästa för Fisk, Kött, Såser, Vildt och Soppor.

Undvik underhaltiga efterapningar.

Till salu en gros hos egaren, Worcester; Crosse & Blackwell, Limited, London; och export delikatess-handlare.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommenderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lager-Dricka
Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka
samt såsom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telef. 36 56. *Rikstel. 18.*
Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.
Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.

SKAGERSBRUNN,

Hälsobrunn, Vattenkuranstalt och Sanatorium i Värmland.
1 juni—1 sept.

Lämpligaste vistelseort för dem, som söka hvila och rekreation. Lungsotspatienter mottagas ej. Högländt belägen vid den vackra sjön Skagern. Präktig barrskog med otaliga promenader. Hård grusbotten, inga sumpmarker. God järnkälla. Fullständig bad- och kurbehandling. Utmärkt restauration. Läkare: **Med. Lic. Fr. Kugelberg, Jönköping,** besvarar kostnadsfritt medicinska förfrågningar. Prospekt och upplysningar portofritt från kamrer **Hilding Lundvall, Örebro.** — Efter 1 juni adress: **Skagersbrunn, Svartå.**